

המפתח

לחיות באור הפרשה

עם תורה דעתיקה
סתימאה דעתיקה
לאנגליא לעתיקה-לבא
יר"ש בעז"ה ע"י מכון:

האזנה

B48148@gmail.com

ל'לקוטי-מוהר"ן' על התורה ומועדיה

עם 'לקוטי-תפלות' על הפרשה

- לעשות מהתורה: 'תפלות' - ולהעלות שעשועים כאלו להשם-יתברך שלא עלו לפניו מימות עולם -

ג'יון 38

פרשת וירא תש"פ

"והנה שלשה אנשים נצבים עליו, וירא וירץ לקראתם"
(בראשית יח, ב) - עניני מצות 'הכנסת-אורחים'

מפתח עניני ופסוקי הפרשה:

א. ח"א כה, ג'בסוף - אי-אפשר לבוא ל'חסד', אלא עלידי שייכנים תלמידי-החכמים צדיקים לתוך ביתו, כי "המכנים אורחים תלמידי-החכמים אמתיים לתוך ביתו, כאלו הקריב תמידיו" (ברכות י:). ובזה ה'שמוש' שעומד עליהם ומשמש אותם, זוכה ל'חסד', כמאמר (פתבות צו:): "כל המונע תלמידו מלשמשו, כאלו מונע ממנו חסד" (ועין עוד בפנים מה ששייך לזה, מענין 'פגנת קרבן תמיד').

ב. ח"א רט - 'תפלות פנגד תמידין תקנום' (ברכות כו:). כי ידוע: שיש לכל אדם 'תפלות רעות', כמו שאמרו רז"ל (ברכות סג, גסח עירוי-עקב): "ננבא על מהתרתא רחמנא קריא". נמצא: אחר-כך בשעומד להתפלל תפלה הראוי להתפלל, אזי בא ה'תפלה רעה' ומבלבלת אותו.

וזו בחינת: "תפלות פנגד" - שהיא 'מתנגדת' לו. והתקון לזה: 'הכנסת אורח תלמיד-הכם' - כי אמרו חז"ל (שם מו:): "אורח מברך", ו'אורח' הוא בחינת (משלי ד, יח): "וארח צדיקים באור נגה", וכתוב (שם י, ו): "ברכות לראש צדיק", שהוא בחינת 'שמונה-עשרה ברכות' שבתפלה (זהר פנחס רמד: תקוני-זהר פד:). נמצא:

מצות 'הכנסת-אורחים' | והוא ישב פתח האהל | כהם היום | יקח נא מעט מים, המקנה של אברהם אבינו | ורחצו רגליכם | והשענו תחת העץ, אשל אברהם | המכסה אני מאברהם אשר אני עשה | השפט כל הארץ לא יעשה משפט | ואנכי עפר ואפר | עד מי לך פה, מי לך פה | אל תביט אחריך | ההרהר המלט | וישכם אברהם בבקר | בקר דאברהם | אברהם תקן שחרית | הקובע מקום לתפלתו | הפיכת סדום | השב אשת האיש כי נביא הוא, ויתפלל בעדך וחינה - אבימלך | רק אין יראת אלקים במקום הזה | ויגר אברהם בארץ פלשתים ימים רבים | וגם אמנה אחתי בת אבי הוא, אף לא בת אמי, ותהי לי לאשה | הנה נתתי אלה בסף לאחיק, הנה הוא לך כסות עינים | וה' פקד את שרה - ענין 'פקידת עקרות' | כי ילדתי בן לזקניו | ספורי מעשיות ופקידת עקרות | וימל אברהם את יצחק בנו בן שמונת ימים, כאשר צוה אתו אלקים | צחק עשה לי אלקים | כי ביצחק יקרא לך זרע | וגם את בן האמה לגוי אשימנו, כי זרעך הוא | ענין קלפת ישמעאל | כאשר הוא שם - נקדה' השיף ללבו בעת הזאת | קומי שאי את הנער - אין ברצונו שידפסו | ויפקח אלקים את עיניה | אם תשקר לי ולניני ולנכדי, עד-פאן רחמי האב על הבן | וישע אשל | ויהי אחר הדברים האלה, והאלקים נסה את אברהם | ואינה השנה לעלה | המאכלת | ולא חשכת את בנה | ויקח את האיל - אילו של יצחק | בהר ה' יראה | שמנה אלה ילדה מלכה | ישמעאל

שעל-ידו בא התקון התפלה. - וזה פרוש: "תמידין תקנום" - זה בחינת 'הכנסת אורח תלמיד-הכם', כמו שאמרו חז"ל (ברכות י:): "המארח תלמידי-הכמים בתוך ביתו, פאלו הקריב תמידין".

ג. שיחות הר"ן קצג - "צריך לענין ממון, שיהיו לו כל הפחות שיש בענין אכילה. 'כח המקבל והמעבב, שלא יצא לחוץ תכף. 'וכח המעבב והמחלק' המאכל לכל איברי הגוף. 'וכח הדוחה' הפסלת לחוץ.

פמוכן צריכין לענין ממון - 'כח המעבב, שלא יפזר מעותיו מיד, 'וכח המחלק, שיתחלק מעותיו למקומות הצריכין לכל אחד פראוי - המבחר יגיע לצדקה וכו'.

יכמו שמשפרין מהבעל-שם טוב ז"ל, שאמר לענין מה שמקבל מעות מרשעים: שהמעות כשבא לידו, הוא מתחלק. המעות שקבל מאנשים הגונים, יוצאים על הוצאות 'הכנסת-אורחים' צדיקים שבאים אצלו. וכיוצא בשאר המעות. ומעות שבא מפי שאינו הגון, זה המעות יוצא על הוצאות הסוסים שלו והערל העבד שלו וכו'.

ד. ה"י מזהר"ן תקעד - לענין מה שמבאר במקום אחר מהסודות שב'ספר הנשרף' (חיימוה"ר קסטקערקעביקעד קעה). שמעתי: ששם היה מבאר סוד גדל קדשת ומעלת מצות 'הכנסת-אורחים', וענין מעלת מצות 'הצעת המטה' בשביל ה'אורח'.

ה. שיח-שרפי-קדש ה"ב צו - פעם כשדבר רבנו ז"ל עם בתו שרה, מגודל מעלת 'הכנסת-אורחים', שאלה את רבנו בדאגה: "וכי מה אפשר לעשות כדי לצאת ידי חובת מצות 'הכנסת אורחים'?! - ענה לה רבנו: "מה את חושבת?! יש אורח! עוד חתיכת מפה, ועוד חתיכת חלה" [וואס מיינסטו, א אורח! נאך א שטיקל טישטאך, נאך א שטיקל קולישטש]! - באומר: שכפי שמרבים בנחיותו של האורח בצרכיו ובאכילתו כפי אפשרותו, כן גדולה המצוה.

ספר המדות - 'הכנסת-אורחים'

ואו מי שאין מכניס אורחים, בזה מחזיק ידי מרעים, שלא יחזרו בתשובה (הכנסת-אורחים ח"א א). [וב עיר שאין בה 'הכנסת-אורחים', באים לידו 'גלוי-עריות'. ועל-ידי 'גלוי-עריות', בא עליהם 'הריגה' (הכנסת-אורחים ח"א ב). [ג] 'הכנסת-אורחים', מזפה את האשה לבנים (הכנסת-אורחים ח"א ג). [ד] 'הכנסת-אורחים', ב'הכנסת שבת' (הכנסת-אורחים ח"א ד). [ה] המארח תלמיד-הכם בתוך ביתו, מעלה עליו הפתוב פאלו הקריב תמידין (הכנסת-אורחים ח"א ה). [ו] גדולה 'הכנסת-אורחים' - מ'השפמת בית-המדרש', ו'הקבלת פני שכינה' (הכנסת-אורחים ח"א ו). [ז] פיון דלא שכיחי רבנן גביהו, פכותיים דמי (הכנסת-אורחים ח"א ז). [ח] על-ידי 'הכנסת-אורחים', אימתו

משלת על הבריות (הכנסת-אורחים ח"ב א). [ט] סגלה להחזיר לאשה וסתה - על-ידי 'הכנסת-אורחים' (הכנסת-אורחים ח"ב ב; נדה ח"ב ב; סגלה ח"ב ה). [י] על-ידי קדשת השם-יתברך - ההתנשאות של ראשי-הדור בתקף ועז. ועל-ידי-זה נחשב בעיני כל, המצוה של 'הכנסת-אורחים'. ועל-ידי-זה, ה'לומדים' זוכים שהלכה פמותם (הכנסת-אורחים ח"ב ג; התנשאות ח"ב יב; למוד ח"ב טז). [יא] על-ידי 'אמת', תזכה לדעת 'דרך השם'; גם על-ידי 'הכנסת-אורחים' (דעת כט"ז). [יב] 'לחן' - יכניס אורחים (III א). [יג] 'הכנסת-אורחים', מגן על חטא 'עבודה-זרה' (צדקה כג). [יד] גדולה 'הכנסת-אורחים' - שמרחקת את הקרובים, ומקרבת את הרחוקים (צדקה כד). [טו] 'שלחן' ב'הכנסת-אורחים', מכפרת (תשובה כט).

"והוא ישב פתח האהל פחם היום" (בראשית יח, א)

ו. ח"ב מח - ודע: שיש אחד שכבר הוא אצל ה'פתח של הקדשה', והוא חוזר לאחוריו מחמת הנפילות והירידות והבלבולים וכיוצא בזה, שצריכים בהכרח לעבר בהם קדם שנכנסין ב'שערי הקדשה'. או שאזי כשהוא סמוך אצל ה'פתח', אז מתגבר עליו הסטרא-אחרא והבעל-דבר, בהתגברות גדול ונורא מאד מאד רחמנא-לצלן, ואין מניחין אותו לפנס לתוך ה'פתח', ומחמת זה הוא חוזר לאחור חסין-ושלום.

כי כן דרך הבעל-דבר והסטרא-אחרא, כשרואה שהאדם סמוך סמוך ממש ל'שערי הקדשה', וכמעט שיכנס, אזי הוא מתפשט עליו בהתגברות גדול מאד מאד רחמנא-לצלן.

על-כן צריך אז 'התחזקות גדול' נגדו וכו' וכו'. וחזק עצמך מאד, ועשה מה שתוכל בעבודת-השם. וברבות הימים והשנים, תכנס לבטח בעזרתו יתברך לתוך 'שערי הקדשה', כי השם יתברך מלא רחמים, ורוצה בעבודתך מאד וכו'.

ז. ח"א לא, ט - מי שהוא במדרגת 'אברהם', הינו בחינות 'בעל נפש', אזי בודאי כל אכילותיו וסעודותיו בבחינת "לחם הפנים" (שמות לה, יג). - וזה בחינת (שמואל-א כ"א, ז): "לחם חם ביום הלקחוו", הינו 'לחם הפנים', הם 'לחם חם', דרגין ד'אברהם', שהוא בחינת (בראשית יח, א): "כחם היום".

ואז כל העבוי"ם וכל הפוכבים-ומזלות שהם תהתייהם, פלם טורחין בשביל זה האיש, בבחינת (תהלים קי, א): "שב לימיני", בחינת 'אברהם', "עד אשית אויביך הדום לרגליך" (שם), שהם טורחים בשביל פרנסתך. בבחינת (במדבר יד, ט): "לחמנו הם סר צלם מעליהם" - כי "מראה חמה' עמקה מן הצל" (בבא-בתרא פד-). "חמה", בחינת: "כחם היום", בחינת "לחם חם". - אבל כש"פר צלם", אזי נתעלה

ונתראה "מראה חמה", דרנה ד'אברהם, והם נשפלים תחתיו, בבחינת: "עד אשית אויביך הדום" וכו'.

שמש' הוא בחינות ברית' - ועלידי פגם הברית, אין לנו מאור השמש, כי אם "מראה חמה". ולעתיד יתגלה בחינת פנים, פי עכשו פני ה' מסתר בדרך הטבע, בהנהגת המזלות, ו"מראה החמה עמקה מן צלם, ועכו"ם נקראים 'צל', כמו שכתוב (ישעיה יח, א): "צלצל פנפים", שהפנפים וההסתרה שהנהגתו מכנה ומסתר בהם. והם מכסים 'אור השמש'. פי אף שישראל עקר, על-פליזה העכו"ם מכסין עליהם, כאלו מתנהג העולם עלידי הכוכבים ומזלות בעצמן. אך לעתיד לבוא יעביר אותם, ואז יקיים: "סר צלם", ויתגלה 'אור השמש', בבחינות (מלאכי ג, ט): "וזרחה לכם יראי שמי שמש" - לא כמו שהיו מקדם "מראה חמה עמקה".

וזהו (שם): **"ומרפא בכנפיה" - הינו בחינת: "ולא יכנה עוד מוריה".** ואז יקיים: **"עד אשית אויביך הדום לרגליך",** הינו: שהם יהיו למטה, לא כמו שהיו מקדם "מראה חמה עמקה". - באברהם נאמר: **"כחם היום",** שהוא בחינת 'שמש' - עלידי שמשל ונתגלה ה'ברית'.

"יקח נא מעט מים, ורחצו רגליכם, והשענו תחת העץ"
(בראשית יח, ד)

[ב'זהר הקדוש' (נדא קב, ט): תא חזי: כתיב (דברים כג, יא): "איש אשר לא יהיה טהור מקרה לילה" וגו'. מאי תקנתיה? "והיה לפנות ערב ירחץ במים" (שם שם, יב). ואברהם ושרה הוה מתקני טבילה לכלהו, איהו לגברי ואיהו לנשי וכו'. ובשעתא דאזמין למלאכין, שירותא דמלוי (תחלת דברין) מה כתיב: "יקח נא מעט מים" - תא חזי: אילנא נטע אברהם בכל אתר דדינויה תמן וכו', מאן דאתאחיד בקודשא ברין הוא, אילנא הוה פריש ענפוי, וחפי על רישיה, ועביד עליה צלא יאה. ומאן דאתאחיד בסטרא דעבודה זרה, הוהו אילנא הוה אסתלק, וענפוי הוה סליקין לעילא. פדיו הוה ידע אברהם ואזחיר ליה, ולא אעזי מתמן עד דאתאחיד במהימנותא דקודשא ברין הוא וכו' וכו'. - ומענינא דמין הוה תחות ההוא אילנא, ומאן דצריך טבילה וכו' - (עין עוד שם)].

ח. ח"א י, ו - ר'קודין' והמקאת'רף, נמשכין מבחינת ה'רוח שפלב' - פי עלידי 'שמתת הלב', הוא מרקד ומכה כף אל כף, וכמוזא בתקונים (תקוני'זהר נא): "והאי רוחא נשב, בשית פרקין דדרועא, ובשית פרקין דשוקין" - הינו עלידי ה'רוח שפלב, באים ה'רקודין' - הינו: על ידי ה'צדיק' שהוא בחינת 'רוח', כמו שכתוב (במדבר כג, יח): **"איש אשר רוח בו" - נתבטל ה'גאווה', כמו שכתוב (תהלים לו, יב): "אל תבואני רגל גאווה". ונתבטל ה'עבודת-אלילים, כמו שכתוב: **"ורחצו רגליכם"** (בראשית יח, ד) - זה 'עבודת-אלילים'.**

וכשנתעלה ה'רגליו' עלידי ה'רקודין, בחינת: "נשא לבו את רגליו" - ונתבטל ה'גאווה, הינו ה'עבודה זרה' - עלידי'זה נמתקין הדינים וכו'.

ט. "יקח נא מעט מים" [וכנ"ל בזהר] - שיחות הר"ן קמא - באותה העת שגלה התורה "תקון למקרה לילה" (לקוטי-מזהרין ח"א רה) - אמר בתחלה: "שתקון

הראשון הוא ה'מקנה' - שצריכין לטבל במקנה!"
[נאמר בזה הלשון: **"דאם ערשטע איז מקנה"**]. ואחר-כך גלה התקון: **"לומר עשרה קפיטל תהלים"** (בלקוטי-מזהרין ח"א צב).

י. "והשענו תחת העץ" - ספורי מעשיות, מעשה יג משבעה בעטלערס - פעם אחת היו פת אחת שהיו חוקרים: באשר שכל חיה יש לה צל מיוחד, שבזה הצל דיקא היא רוצה לנוח שם. וכן יש צל מיוחד לכל חיה וחיה, פי כל חיה וחיה בוחרת לה איזה צל, ובאותו הצל דיקא היא רוצה לשכן שם, כפי הצל המיוחד לה. וכן יש לכל עוף ועוף ענף מיוחד, שבאותו הענף דיקא הוא רוצה לשכן. ועל-פן חקרו: אם יכולים למצא איכן כזה, אשר בצלו ישכנו כל החיות. שכל החיות יהיו בוחרים ויתרצו לשכן בצל אותו האילן, ועל ענפיו ישכנו כל צפרי שמיא (דניאל ד, ט). וחקרו: "שנמצא איכן כזה!"

ורצו לילך לשם אל אותו האילן - פי הענף המפלא שיש שם אצל אותו האילן אין לשער, פי יש שם כל העופות וכל החיות, ושם אין שום הזק משום חיה. וכל החיות וכו' מערבים שם, וכלם משחקים שם, ובודאי הוא תענוג מפלג מאד להיות שם אצל אותו האילן וכו' וכו'.

"המכסה אני מאברהם אשר אני עשה" (בראשית יח, יז)

יא. ח"ב ה, בסוף - "בכסה ליום חגנו" (תהלים פא, ד). "בכסא", זה בחינת 'נבואה', בחינת (בראשית יח, יז): "המכסה אני מאברהם אשר אני עשה" - שזה בחינת 'נבואה', בחינת (עמוס ג, ז): **"כי לא יעשה ה' אלקים דבר, פי אם גלה סודו אל עבדיו הנביאים".**

"השפט כל הארץ לא יעשה משפט" (בראשית יח, כה)

יב. ח"א קטו - השם-יתברך אוהב משפט, וגם הוא אוהב ישראל. אך אהבתו שאוהב את ישראל, גדולה יותר מהאהבה שאוהב את המשפט. ועל-פן כשפדת-הדין מקטרג על מי שאינו ראוי להתקרב להשם-יתברך, לבלי להניחו לכנס לדרך-החיים, להתקרב לצדיק-האמת ולדרך-האמת. והשם-יתברך הוא אוהב משפט, על-פן הוא מכרח כפיכול להספיק להזמין לו מניעות למונעו מדרך-החיים, כפי הראוי לו לפי מעשיו הרעים על-פי הדין והמשפט. פי הוא יתברך אינו יכול לדחות את הדין.

אך מאחר שבאמת הוא יתברך אוהב ישראל, ואוהב האהבה היא גדולה יותר מהאהבה של המשפט. מה עושה השם-יתברך, פי הוא מכרח כפיכול להספיק על המניעות למנעו מן האמת וכו' כנ"ל. אבל אף-על-פי-

כֵּן בְּאֵמַת לְאֵמַתוֹ רְצוֹנוֹ וְחַפְצוֹ יִתְבַּרְךָ, שִׁיתְקַרֵּב הָאָדָם אֵלָיו יִתְבַּרְךָ, כִּי הוּא אוֹהֵב יִשְׂרָאֵל יוֹתֵר מִהַ'מִּשְׁפָּט' בְּנ"ל. עַל כֵּן נוֹתֵן רְשׁוֹת לְהַזְמִין לוֹ מְנִיעוֹת, אֲבָל הוּא יִתְבַּרְךָ בְּעֵצְמוֹ מִסְתִּיר עֵצְמוֹ בְּכִיכּוֹל בְּתוֹךְ הַמְּנִיעוֹת.

וְכִי שֶׁהוּא בְּר דַּעַת, יְכוּל לְמַצֵּא אוֹתוֹ בְּתוֹךְ הַמְּנִיעוֹת בְּעֵצְמוֹ, כִּי בְּאֵמַת אֵין שׁוּם מְנִיעָה בְּעוֹלָם כֻּלָּל, כִּי בְּתַקְפָּה הַמְּנִיעוֹת בְּעֵצְמוֹ נִסְתָּר הַשֵּׁם יִתְבַּרְךָ, וְעַל-יְדֵי הַמְּנִיעוֹת בְּעֵצְמוֹ דִּיקָא יְכוּלִין לְהִתְקַרֵּב לְהַשֵּׁם יִתְבַּרְךָ.

"הִנֵּה נָא הוֹאֵלְתִי לְדַבֵּר אֵל ה', וְאֲנֹכִי עֹפֵר וְאֶפֶר"

(בְּרֵאשִׁית יח, כז)

יג. ח"א נה, ה - בְּחִינַת ה'תְּפִלָּה, צְרִיכָה לְבַחֲנֵינָה עֹפֵר וְאֶפֶר. כִּי צְרִיךְ לְהַכְנִיעַ ה'רַע' תַּחַת ה'טוֹב, הֵן בְּפֶרֶט הֵן בְּכֻלָּל - בְּבַחֲנֵינָה (מִלְּאֲכִי ג, כא): **"וְעִסּוֹתֵם רְשָׁעִים, כִּי יִהְיוּ אֶפֶר תַּחַת כַּפּוֹת רַגְלֵיכֶם"**. וְזֶה בַּחֲנֵינָה 'אֶפֶר' שֵׁישׁ בְּבַחֲנֵינָה הַתְּפִלָּה. וְרַגְלֵי זֶה בַּחֲנֵינָה תְּפִלָּה, בְּבַחֲנֵינָה (תַּחֲלִים כו, יב): **"רַגְלֵי עֲמֻדָה"** וְכו'.

ה'רַע שֶׁבְּפֶרֶט, הֵינּוּ: גּוֹפוֹ הַמְּגֻשֵׁם וְחַמְרוֹ - יִבְטַל בְּשַׁעַת תְּפִלָּה, כְּמוֹ חֲסִידִים הַרְאֻשׁוֹנִים שֶׁהָיָה לָהֶם בְּשַׁעַת תְּפִלָּה הַתְּפִשְׁטוֹת הַגְּשָׁמִיוֹת. וְה'רַע שֶׁבְּכֻלָּל, הֵינּוּ: הַתְּפִלּוֹת שֶׁל 'פּוֹשְׁעֵי-יִשְׂרָאֵל' שֶׁמִּתְפַּלֵּל עִמָּהֶם, יִבְטַל ה'רַע שֶׁלָּהֶם, וְיַעֲשֶׂה מַהֲרַע, כִּפְסָא לְקַדְשָׁהּ. וְזֶה בַּחֲנֵינָה 'אֶפֶר שֶׁבַתְּפִלָּה'.

וְ'עֹפֵר שֶׁבַתְּפִלָּה' - הֵינּוּ: שִׁיקְשֹׁר עֵצְמוֹ בְּכֻלָּל וּבְפֶרֶט, עִם נַפְשׁוֹ וְרוּחוֹ וְנִשְׁמָתוֹ שֶׁל 'שׁוֹכְנֵי-עֹפֵר', וְיַעֲזוֹר אוֹתָם בַּתְּפִלָּתוֹ, שִׁיתְפַּלְלוּ עִמּוֹ, בְּבַחֲנֵינָה (יִשְׁעִיָּה כו, יט): **"הַקִּיצוּ וְרַגְנוּ שׁוֹכְנֵי עֹפֵר"**. וְזֶהוּ (אֵיכָה ג, כט): **"יִתֵּן בְּעֹפֵר פִּיהוּ"**. כְּלוֹמֵר: שִׁיקְשֹׁר דְּבוּרוֹ עִם 'שׁוֹכְנֵי-עֹפֵר'.

וְזֶהוּ שֶׁאֵמֵר אַבְרָהָם בַּתְּפִלָּתוֹ (בְּרֵאשִׁית יח, כז): **"הִנֵּה נָא הוֹאֵלְתִי לְדַבֵּר אֵל ה', וְאֲנֹכִי עֹפֵר וְאֶפֶר"** - כִּי זֶה צְרִיךְ לְבַחֲנֵינָה הַתְּפִלָּה.

וְזֶהוּ נִקְרָא 'תְּפִלָּה בְּצַבוּר' - כִּי אוֹתִיוֹת 'צַבִּיר', רֵאשִׁי-תְּבוּת: **"צִדִּיקִים, בִּינּוֹנִים, רְשָׁעִים"**. 'בִּינּוֹנִי' הוּא ה'מִתְפַּלֵּל, כְּמֵאֵמֶר חֲזו"ל (קְדוּשִׁין מ): **"לְעוֹלָם יִרְאֶה אָדָם אֶת-עֵצְמוֹ, כְּאִלּוּ חָצִיו זַכַּאי"** וְכו'. 'צִדִּיקִים' זֶהוּ בַּחֲנֵינָה 'עֹפֵר'. 'רְשָׁעִים' זֶהוּ בַּחֲנֵינָה 'אֶפֶר' בְּנ"ל.

וְלַעֲזוֹר 'שׁוֹכְנֵי-עֹפֵר', זֶה יֵשׁ בְּפֶרֶט וּבְכֻלָּל. 'בְּפֶרֶט' - הֵינּוּ: חֻלְקֵי נַפְשֵׁי-רוּחֵי-נִשְׁמָה שֶׁלּוֹ שָׁבְאוֹ כְּבָר בְּגִלְגּוֹל וְנִתְקַן. וּבְכֻלָּל - הֵינּוּ: נַפְשֵׁי-רוּחֵי-נִשְׁמָה שֶׁל 'שׁוֹכְנֵי-עֹפֵר' אַחֲרֵיהֶם, לַעֲזוֹר אוֹתָם שִׁיתְפַּלְלוּ עִמּוֹ.

וְזֶהוּ בַּחֲנֵינָה "עֹפֵר וְאֶפֶר" הַנֵּאֱמָר בַּפָּרָה' (בַּמִּדְבָּר יט, טו"ז) וְכו' (עֵין בְּפָנִים).

יד. ח"א ע - כָּל הַדְּבָרִים הֵם עַל 'הָאָרֶץ', כְּמוֹ שֶׁאֵינוֹ רֹאִין בְּחוּשׁ: שֶׁהַכֹּל גָּדֵל מִן 'הָאָרֶץ', וְכָל הַדְּבָרִים

וְהַפְּרִיּוֹת הוֹלְכִים וּמְנַחִים עַל 'הָאָרֶץ', וְאִי אֶפְשֶׁר שִׁיפְסְקוּ וְיִתְרַחֲקוּ מִהָאָרֶץ. אִם לֹא עַל-יְדֵי 'כַּח הַמְּכַרְיָח', שֵׁישׁ מִי שֶׁמְכַרְיָחוֹ וְנוֹטְלוֹ מִמְקוֹמוֹ מ'הָאָרֶץ' וּמְרַחֲקוֹ מִמְּנָה וְכו'. וְאַחֲרֵי-כֵן כְּשֶׁנִּפְסַק 'כַּח הַמְּכַרְיָח', חֲזָר ל'הָאָרֶץ', כִּי 'הָאָרֶץ' יֵשׁ לָהּ 'כַּח הַמוֹשֵׁף', וּמִמְשַׁכֵּת כָּל הַדְּבָרִים לְעֵצְמָהּ, כִּי אִם לֹא, לֹא הָיוּ יְכוּלִים לְהִתְקַיֵּם עָלֶיהָ וְכו'.

וְה'צִדִּיק, הוּא בַּחֲנֵינָה 'עֹפֵר' הַנ"ל - כִּי הוּא 'יְסוּד עוֹלָם', כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (מִשְׁלֵי ג, כה): **"וְצִדִּיק יְסוּד עוֹלָם"**. וְכָל הַדְּבָרִים עוֹמְדִים עָלָיו, וְיֵשׁ לוֹ 'כַּח הַמוֹשֵׁף' לְהַמְשִׁיד כָּל הַדְּבָרִים אֵלָיו. כִּי הוּא רַק 'יְחִיד' בְּעוֹלָם, שֶׁהוּא 'יְסוּד עוֹלָם', שֶׁכָּל הַדְּבָרִים נִמְשָׁכִים מִמֶּנּוּ, וְאֶפְלוּ כָּל הַצִּדִּיקִים הֵם רַק עֲנָפִים מִמֶּנּוּ, כָּל אֶחָד לְפִי בַּחֲנֵינָתוֹ. יֵשׁ שֶׁהוּא בַּחֲנֵינָתוֹ 'עֲנָף' מִמֶּנּוּ, וְיֵשׁ שֶׁהוּא בַּחֲנֵינָתוֹ 'עֲנָף מִן הַעֲנָף'. כִּי זֶה הַצִּדִּיק הַיְחִיד בְּעוֹלָם, הוּא 'עֲנָף וְשִׁפְלֵי', וּמְשִׁים עֵצְמוֹ כְּ'עֹפֵר', בְּבַחֲנֵינָתוֹ (בְּרֵאשִׁית יח, כז): **"וְאֲנֹכִי עֹפֵר וְאֶפֶר"** - וְעַל-כֵּן הוּא 'יְסוּד עוֹלָם', הֵינּוּ בַּחֲנֵינָה 'עֹפֵר', שֶׁכָּל הַדְּבָרִים הֵם עָלָיו בְּנ"ל.

וְזֶה שֶׁאֵינוֹ מִבְּקָשִׁים (תְּפִלַּת שְׁמוֹנֵה-עֶשְׂרֵה): **"וְנַפְשִׁי כְּעֹפֵר לְכָל תַּהֲוִיָּה"** - הֵינּוּ: שִׁיחָה לָהּ 'כַּח הַמוֹשֵׁף', לְהַמְשִׁיד הַכֹּל אֵלָיו כְּ'עֹפֵר' בְּנ"ל.

וְזֶה ה'צִדִּיק' מִמְשִׁיד כָּל הַהִשְׁפָּעוֹת לְעוֹלָם, בְּבַחֲנֵינָתוֹ (אֵיוב כח, ו): **"וְעֹפֶרֶת זָהָב"** - שֶׁכָּל ה'הִשְׁפָּעוֹת' נִמְשָׁכִין מִבַּחֲנֵינָתוֹ 'עֹפֵר', מִה'צִדִּיק' הַנ"ל.

וְעַל-כֵּן אִם נוֹתְנִין 'צִדְקָה' לְזֶה ה'צִדִּיק, הוּא מִתְבַּרְךָ מִיָּד, כִּי הוּא בַּחֲנֵינָה 'זְרִיעָה עַל הָעֹפֵר', שֶׁמִּצְמַחַת כָּפָל כְּפָלִים, בְּבַחֲנֵינָתוֹ (הוֹשֵׁעַ י, יב): **"זְרִעוּ לָכֶם לְצִדְקָה וְקַצְרוּ לְפִי חֶסֶד"**. - אֲבָל אִם נוֹתֵן 'צִדְקָה' לְמִי שֶׁאֵינוֹ בַּחֲנֵינָה 'עֹפֵר' כֻּלָּל, אֵינוֹ עוֹשֶׂה פְּרוֹת. וְעַל-כֵּן ה'צִדְקָה' שְׁנוֹתְנִים לָהֶם, אֵינָה בַּחֲנֵינָה 'זְרִיעָה' כֻּלָּל.

וְהִנֵּה הָיָה רְאוּי, שִׁימְשִׁכוּ כָּל בְּנֵי אָדָם לְזֶה ה'צִדִּיק, שֶׁהוּא בַּחֲנֵינָה 'עֹפֵר', שֵׁישׁ לוֹ 'כַּח הַמוֹשֵׁף' בְּנ"ל. אִךְ עַל-יְדֵי 'כַּח הַמְּכַרְיָח', מִפְּסִיקִין וּמְרַחֲקִין מִמֶּנּוּ. הֵינּוּ: שֵׁישׁ בְּנֵי-אָדָם, שֶׁעַל-יְדֵי דְבוּרָם וּמַעֲשֵׂיהֶם, הֵם מְכַרְיָחִים בְּנֵי-אָדָם לְהַפְּסִיקָם וּלְהַרְחִיקָם מִה'צִדִּיק' הַנ"ל. - וְאַחֲרֵי-כֵן כְּשִׁיפְסִיק 'כַּח הַמְּכַרְיָח', יִחְזַר וְיִמְשִׁיד וְיִתְקַרֵּב עֵצְמוֹ אֵלָיו, כִּי כְּשִׁיפְסִיק ה'מְכַרְיָח', יָשׁוּב לְהָעֹפֵר' בְּנ"ל.

וְעַל-כֵּן יֵשׁ בְּנֵי-אָדָם שֶׁרוֹחֲקִים מֵאֵד מִה'צִדִּיק, מִחַמַּת שֶׁהֵם עֲדִין ב'כַּח הַמְּכַרְיָח' הַמְּרַחֵק אוֹתָם. אֲבָל אַחֲרֵי-כֵן כְּשִׁיפְסִיק 'כַּח הַמְּכַרְיָח', יִחְזְרוּ וְיִתְקַרְבוּ בְּנ"ל. וְזֶה שֶׁאֵינוֹ רֹאִין: כְּשֶׁאָדָם נוֹסֵעַ לְהַצִּדִּיק, כָּל מָה שֶׁמִּתְקַרֵּב לְמִקּוֹם הַצִּדִּיק יוֹתֵר, יֵשׁ לוֹ חֶשֶׁק יוֹתֵר, מִחַמַּת שֶׁמִּתְקַרֵּב יוֹתֵר לְה'כַּח הַמוֹשֵׁף'.

טו. חַי מוֹזְהָר"ן תַּקְבָּה - בְּעַת שֶׁלִּבְשׁ רַבְּנוּ ז"ל 'זִיפְיָצֵל' [מְעִיל עֲלֵינוּ מִיָּחָד] אֶחָד, וְצַבְעוּ הָיָה מִה שֶׁקוֹרִין

'פּאָפּילאָטע' [אָפּור] - ענָה וְאָמַר בְּלִיל־שַׁבָּת: "וְאָנֹכִי עֶפֶר וְאָפֹר" (בְּרַאשִׁית יח, כז), בְּלִשׁוֹנֵם 'פּאָפּיל'.
"הוֹצִיאֵם אֵלֵינוּ וְנִדְעָה אֹתָם" (בְּרַאשִׁית יט, ה) - **"בְּמִשְׁכַּב זָכָר"** (רש"י; בְּרַאשִׁית־רַבָּה ג, ה)
"עַד מִי לָךְ פֶּה" (בְּרַאשִׁית יט, יב) - **"מִי לָךְ פֶּתַח־חַוֹן פֶּה לְלַמֵּד סִגְנוּרְיָא עֲלֵיהֶם"** (רש"י; בְּרַאשִׁית־רַבָּה ג, ה)

טז. סֶפֶר הַמִּדּוֹת, נְאוּף ה"ב ה - אָסוּר לְלַמֵּד זְכוּת, עַל זֶה שֶׁעָבַר עַל 'מִשְׁכַּב זָכָר'.

[הָרֵב מִטְשַׁעְהֵרִין ז"ל בְּמִרְאֵי־מִקְוֹמוֹת, צִין לְהַמְדִּישׁ הַנ"ל (בְּרַאשִׁית־רַבָּה ג, ה; מוֹבָא בְרִיש"י): "כָּל אוֹתוֹ הַלְלוּהָ, הִיָּה לוֹט מִבְּקֶשׁ עֲלֵיהֶם רַחֲמִים, וְהָיָה מִקְבָּלִין מִמֶּנּוּ. מִיָּן שֶׁאָמְרוּ לוֹ 'הוֹצִיאֵם אֵלֵינוּ וְנִדְעָה אֹתָם' לִתְשׁוּמֵי' - אָמְרוּ לוֹ: 'עַד מִי לָךְ פֶּה, קְרִי בִיה: 'עַד מִי לָךְ פֶּה'. עַד כָּאן הִיָּה לָךְ רְשׁוּת לְלַמֵּד סִגְנוּרְיָא עֲלֵיהֶם, מִכָּאן וְאֵילָף אֵין לָךְ רְשׁוּת לְלַמֵּד סִגְנוּרְיָא עֲלֵיהֶם].

"אֵל תִּבְיֵט אַחֲרֶיהָ וְאֵל תַּעֲמֹד בְּכָל הַכֶּפֶר, הִהָרָה הַמְלִט" (בְּרַאשִׁית יט, יז)

יז. שִׁיחוֹת שְׂאֲחֵרֵי סְפוּרֵי־מַעֲשִׂיּוֹת - וּמָאָד מָאָד צָרִיכִין לְהִתְחַזֵּק בְּשִׂמְחָה תְּמִיד, וְאֵל יִפֹּל בְּדַעְתּוֹ כֹּל־מְשׁוּם דְּבַר שֶׁבְּעוֹלָם, אִף אִם יַעֲבֹר עָלָיו מָה. וְאִם יִהְיֶה חֶזֶק בְּדַעְתּוֹ וְלֹא יִתְפַּחַד כֹּל־כֵּן, וְלֹא יִחַשֵּׁב מַחֲשָׁבוֹת כֹּל־כֵּן (שְׁקוּרִין: אֵיבֶרְטֵרֶאכְטן), וְיִלָּךְ בְּתַמּוֹ בְּשִׂמְחָה - יִזְכֶּה לְסוּף לַעֲבֹר עַל הַכֹּל בְּשָׁלוֹם.

יח. עֲלִים לְתַרְוּפָה, עֶרְבֵי־רַאשִׁי־חֵדֶשׁ אָב תר"ג - אָדוּנְנוּ מוֹרְנוּ וְרַבְנוּ ז"ל הַזְּהִירָנוּ הַרְבֵּה: "לְבָלִי לִחֲשֹׁב הַרְבֵּה!" - וְאָמַר בְּפִרוּשׁוֹ: "שִׁזָּה הַעֲנִין שֶׁנִּקְרָא: "אֵיבֶרְטֵרֶאכְטן" [לַעֲבֹר בְּמַחֲשַׁבְתּוֹ מִה שֶׁהִיָּה], מִשְׁלִיךְ אֶת הָאָדָם מָאָד רַחֲמָנָא־לְצִלוֹן! - וְאִם אֶתָּה רְגִיל בְּזֶה מִכְּפָר, הַהֲכִרַח שֶׁתִּשְׁתַּדֵּל לְשַׁבֵּר זֹאת, וְלִהְיוֹת גָּבֵר בְּכָל פְּעַם לְהַסִּיחַ דַּעְתְּךָ, אוֹן נִישְׁט 'אֵיבֶרְטֵרֶאכְטן' [לַעֲבֹר בְּמַחֲשַׁבְתּוֹ מִה שֶׁהִיָּה] בְּשׁוּם דְּבַר - בְּפִרְט בַּעֲנִין מַחֲשָׁבוֹת רַעוֹת וְרַעִיוֹנִים רָעִים, צָרִיכִין לְבַרַח מֵהֶם לְגַמְרֵי, וְלְבָלִי לְחַזֵּר מַחֲשַׁבְתּוֹ לְאַחֲזֵרֵי כֹל־כֵּן, וְלִשְׁפַח לְגַמְרֵי בְּכִלְעֵת מִה שֶׁעָבַר תַּחֲלָה.

יט. ה"א לח, ז - אַבְרָהָם נִקְרָא 'הַר', כִּמוֹ שֶׁכְּתוּב (בְּרַאשִׁית יט, יז): "הִהָרָה הַמְלִט".

כ. סְפוּרֵי־מַעֲשִׂיּוֹת, מַעֲשֵׂה י מְבַעֲרָגֶער וְעַנִּי, בְּסוּף בְּרַמְזִים - בְּלוֹט כְּתִיב (בְּרַאשִׁית יט, יז): "הִהָרָה הַמְלִט" - הֵינּוּ: 'בַּעֲרָגֶער!' [בְּאִידיש 'הַר': 'בָּאָרְגַּ' - וּמִמֶּנּוּ נוֹלַד מְשִׁיחַ, שִׁבּוּא בְּמַהֲרָה בְּיַמֵּינוּ אָמֵן.

"וַיִּשְׁכַּם אַבְרָהָם בַּבֶּקֶר, אֵל הַמָּקוֹם אֲשֶׁר עָמַד שָׁם" (בְּרַאשִׁית יט, כז)

"וְנִדְוִיל סְמָכוּ לָזֶה (בְּרַכּוֹת כו:); כִּי אַבְרָהָם תִּקַּן תַּפְּלַת שְׁחֵרִית, דְּכִתִּיב 'וַיִּשְׁכַּם' וְכוּ" (רש"י) - "כָּל הַקּוֹבֵעַ מָקוֹם לְתַפְּלוֹתוֹ, אֵלָקִי אַבְרָהָם בְּעִזְרוֹ וְכוּ, דְּכִתִּיב: 'וַיִּשְׁכַּם אַבְרָהָם בַּבֶּקֶר אֵל הַמָּקוֹם אֲשֶׁר עָמַד שָׁם, וְאֵין עֲמִידוֹ' אֵלָא 'תַּפְּלוֹת' וְכוּ" (בְּרַכּוֹת ו:)
- בְּקֶר דְּאַבְרָהָם" (זֶהָר מִקְצֵ רַג: תְּרוּמָה קַע: וְעוּד) -

כא. ה"א ה, ה - וְתַדַּע: שֶׁצָּרִיךְ לְשַׁתַּף הַגְּבוּרוֹת בַּחֲסָדִים, שְׂמָאֵלָא בְּיַמֵּנָא וְכוּ, כִּי עָקֵר הַתְּגַלּוֹת עַל־יַד הַחֲסָדִים וְכוּ, וְכֵן צָרִיךְ לְשַׁתַּף הָאֵהָבָה עִם הַרְאָה, כְּדִי שִׁיתְעַבֵּד רַעֲמִים. -

וְזֶה (שְׁמוֹת יד, כז): "וַיִּשְׁבּ הַיָּם לַפְּנוֹת בְּקֶר לְאִיתָנוּ". "וַיִּשְׁבּ הַיָּם" - הֵינּוּ יָם הַחֲכָמָה'. "לַפְּנוֹת בְּקֶר" - "דָּא בְּקֶר דְּאַבְרָהָם" (זֶהָר תְּרוּמָה קַע:), בְּחֵינַת: "אַבְרָהָם אֶהְיֶה" (לְשַׁעֲרָה מֵא, ח). "לְאִיתָנוּ" - דָּא 'גְּבוּרוֹת' וְכוּ.

כב. ה"א טו, ה - "אַבְרָהָם קִנְיָן אֶחָד" (אָבוֹת פ"ו מ"א). זֶה בְּחֵינַת 'תַּפְּלוֹת', בְּחֵינַת 'חֶסֶד', בְּחֵינַת 'אַבְרָהָם'. כִּי פִּשְׁאָנוּ קוֹרְאִין לְהַקְדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא בְּתַאֲרִים שֶׁל בְּשָׂר־וָדָם, וְהוּא נִמְצָא לָנוּ בְּכָל קְרָאָנוּ אֵלָיו, זֶה חֶסֶד הַשְּׂמִיחָתְכֶרָךְ. כִּי אִם לֹא הָיָה בַּחֲסָדֵי הַשְּׂמִיחָתְכֶרָךְ, לֹא הָיָה כְּדָאִי לְקַרְא וּלְכַנּוֹת הַשְּׂמִיחָתְכֶרָךְ, בְּתַאֲרִים וְשִׁבְחִים וְתַבּוֹת וְאֹתוֹתֶיךָ - אָבֵל זֶה הַכֹּל חֶסֶד הַשְּׂמִיחָתְכֶרָךְ.

כג. ה"א כח, בסוף - פְּנוֹת פְּרִשְׁת הַתְּמִיד שְׂאוּמְרִים בַּבֶּקֶר, בְּסוּד: וַיִּשְׁכַּם אַבְרָהָם בַּבֶּקֶר" (עַל־פִּי פְּרִיעֵץ־חַיִּים, שַׁעַר עוֹלָם־הַעֲשִׂיָה פ"ג). - 'תּוֹלַע' דְּקִדְשָׁה, בְּחֵינַת 'עוֹלָם תְּמִיד', מְכַנֵּיעַ 'תּוֹלַע דְּקִלְפָּה'. - הוּא בְּחֵינַת 'חֶסֶד', בְּחֵינַת 'אַבְרָהָם', בְּחֵינַת 'חֶסֶד שֶׁבְּגִבּוּרָה'. וְעַקֵּר הַתְּקוּן: עַל־יַדֵּי שִׁיכְנִים אוֹרְחִים תְּלַמְדֵי־חֲכָמִים בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ, "שִׁנְחָשֵׁב כְּאֵלוֹ הַקְּרִיב תְּמִידִין" (בְּרַכּוֹת י:), בְּחֵינַת "חֶסֶד לְאַבְרָהָם" (מִיָּה ז, כב). עֵינן בְּהַתּוֹרָה הַנ"ל וּבְכַפְנוֹת הַיֵּטֵב, וְתַבִּין אֵיךְ נִכְלָלוּ כָּל הַכַּפְנוֹת שֶׁל פְּרִשְׁת הַתְּמִיד בְּהַתּוֹרָה הַנ"ל. עֵינן הַיֵּטֵב וְתַבִּין פְּלִאוֹת.

כד. ה"א ל, ה - "אַבְרָהָם תִּקַּן שְׁחֵרִית" (בְּרַכּוֹת כו:), בְּחֵינַת 'הַחֲכָמָה תַּתְּאָה', הַשִּׁכְל הַתַּחְתּוֹן, שֶׁהוּא בְּחֵינַת 'שְׁחֵרִית' - שִׁזּוּכִין לְתַקֵּן עַל־יַדֵּי 'שׁוּנָא בְּצַע' - כִּי לְבוֹא לְהַשִּׁכְל הַתַּחְתּוֹן הַזֶּה, אֵי־אֶפְשֵׁר בִּי־אִם עַל־יַדֵּי 'שׁוּנָא בְּצַע' (שְׁמוֹת יח, כא; מְשַׁלִּי כח, טז), שִׁישְׁנָא הַמְּמוֹן בְּתַכְלִית הַשְּׁנָאָה וְכוּ, כִּי הַשִּׁכְל הַתַּחְתּוֹן הוּא מְסֻטְרָא דְּמַלְכוּת, וְכֵן 'שׁוּנָא בְּצַע' הוּא מְסֻטְרָא דְּמַלְכוּת. וְ'אַבְרָהָם' הִיָּה 'שׁוּנָא מְמוֹן, כִּי מְאִס 'מְמוֹן סְדוּם' וְכוּ.

וּלְפַעֲמִים נּוֹפֵל חֶסֶד־וְשָׁלוֹם בְּחֵינַת הַמַּלְכוּת דְּקִדְשָׁה, בְּחֵינַת 'הַחֲכָמָה תַּתְּאָה' - לְגַלוֹת שֶׁל 'אַרְבַּע מַלְכוּתוֹת' וְכוּ - וְצָרִיךְ לְרַאוֹת לְחַתְכָּה וּלְהַבְדִּילָהּ מֵהֶם, וְלִהְיוֹתָהּ מִשֶּׁם. וְעַקֵּר עַל־יַתָּה, עַל־יַדֵּי בְּחֵינַת הַחֶסֶד' וְכוּ. - וְעַל־כֵּן אַבְרָהָם הִיָּה 'אִישׁ חֶסֶד', וְהִיָּה מְשַׁתַּדֵּל תְּמִיד לַעֲשׂוֹת 'חֶסֶד' - כְּדִי לְהַעֲלוֹת הַמַּלְכוּת מֵהֶם וְכוּ.

וְעַל־כֵּן יֵצֵא מְאַבְרָהָם: (א) 'יִצְחָק'. (ב) 'יִשְׁמַעֲאֵל'. (ג) 'יַעֲקֹב'. (ד) 'עֵשָׂו' - שְׁהֶם בְּחֵינַת (הַגְּדָה שֶׁל פֶּסַח): "כִּנְגַד 'אַרְבַּעַה בְּנִים' דְּבָרָה תּוֹרָה, אֶחָד 'חֲכָם', וְאֶחָד 'רְשָׁע', וְאֶחָד 'תָּם', וְאֶחָד 'שְׂאִינוּ יוֹדַע לְשַׁאֲלֵי' - שְׁהֶם כִּנְגַד 'אַרְבַּע מַלְכוּתוֹת שֶׁבְּקִדְשָׁה' (פְּרִיעֵץ־חַיִּים, חַג הַמִּצּוֹת פ"ז).

'יִצְחָק' - זֶה בְּחֵינַת 'בֶּן חֲכָם', כִּי "יִצְחָק עַל־שֵׁם הַצְּחוּק וְהַשְּׂמִיחָה" (בְּרַאשִׁית כא, ו), בְּחֵינַת (מְשַׁלִּי י, א): "בֶּן חֲכָם יִשְׂמַח אָבִי". - 'עֵשָׂו' - הוּא 'בֶּן רְשָׁע'. - 'יַעֲקֹב' - הוּא 'בֶּן תָּם', כִּמוֹ שֶׁכְּתוּב (בְּרַאשִׁית כח, כז): "וַיַּעֲקֹב אִישׁ תָּם". - 'יִשְׁמַעֲאֵל' - הוּא בְּחֵינַת 'בֶּן שְׂאִינוּ יוֹדַע לְשַׁאֲלֵי, כִּי "יִשְׁמַעֲאֵל עֲשָׂה תְּשׁוּבָה" (בְּבִאֲבָרָא טז:), וְעַקֵּר הַתְּשׁוּבָה הִיא בְּבְחֵינַת 'שְׂאִינוּ יוֹדַע לְשַׁאֲלֵי, הֵינּוּ: לַעֲשׂוֹת 'תְּשׁוּבָה' וְלְשַׁאֲלֵי כְּפָרָה

מהשם יתברך על שאינם ידועים, שזה עקר התשובה, בבחינת (תהלים סט. ה): "אשר לא גזלתי אז אשיב".

וזו בחינת: "אברהם תקן שחרי"ת" - נוטריקון: "ח"כס רשע ת"ם שאינו יודע" - שהם בחינת הארבע מלכיות כנ"ל.

כה. ח"א לח, דבסוף - תקון הדבור, להעלות הדבור לשרשה - הוא עלידי התורה שלומדין בצר לאדם, בעניות ובדחקות, שהוא בחינת לילה. וחז"ל אמרו (תגינה יב): "הלומד תורה בלילה, מושכין עליו חוט של חסד ביום". חסד הוא בחינת "בקר דאברהם". כמו שכתוב בזרר (מקץ רג על בראשית מד. א): "הבקר אור, דא בקר דאברהם, ויהאנשים שלחו, אנון מארי דדינין, יהמה וחרזריהם, אנון וכל סטר מסאבא. וכמו שכתוב (רות ג. יג): "שכבי עד הבקר" - אזי נופלים כל המקטרגים השולטים על הדבור, ואז הדבור יוצא בשיר ושבח והלל להקדושי ברנדיהוא, ואז: "ברן יחד כוכבי בקר" וכו' (איוב לח. ז).

וזו (שמות טו. ד): "ומבחר שלשיו טבעו בים". התורה נקרא: "אורייתא תליתאי" (שבת פח.). "ומבחר" דא אברהם, כמו שכתוב (תהלים ט. ז): "אשר בחרת באברהם". פרוש: עלידי התורה, שעלידה נתעורר מדת אברהם - עלידה נתקן הדבור, ו"קץ כל בשר" (בראשית ו. ג) יטבע בנקבא דההומאירבא. וזו: "טבעו בים סוף" - סוף הוא בחינת קץ כל בשר, שהוא דבוק בים הדבור - יטבע בנקבא דההומאירבא, עלידי "בקר דאברהם" (זרר מקץ רג. ועוד), שנתעורר עלידי התורה.

כו. ח"א מד - עלידי מהאית פנים בתפלה, נתעורר כ"ח אתון דעבדא דבראשית, ויש כח בידינו לטהר אור ארץ העמים, ונטהר אור המקום שאיש הישראלי מתפלל, ושואב אור הקדוש כמו בארץ ישראל. - גם עלידי מהאית כח, נתגרש אור הטמא, כי עלידי מהאית פנים נשמע קול, וקול הזה הוא אור קדוש וכו', כמו שאנו רואין בחוש: שנתגרש האור עלידי מהאית פנים.

ובשביל זה צריך לקבוע מקום לתפלתו (ברכות ו.) - כמו שאנו רואין בחוש: שבני אדם הבאים למדינה שאינם מרגלים באוירה, הם נחלשים ומתים, אפלו מנוה הרעה לנהו היפה (לשון המשנה בכתבות פ"ג מ"י). בן הדבר בתפלה, אפלו כשעומד להתפלל במקום שהתפלל צדיק, אה"על פ"כ קשה לו מאד להתפלל שם, כי אינו מרגל באוירא של מקום, כלישפן מנוה היפה לנהו הרעה.

וזו שאמרו חז"ל (שם): "כל הקובע מקום לתפלתו, אלקי אברהם בעזרו" - כי עלידו נבנה עולם מחדש, ובנין עולם עלידי אברהם, כמו שכתוב (תהלים פט. ג): "עולם חסד יבנה".

וזו דאיתא בתקונים (תקוני זרר סח.): "ובהאי ב"ח, ישראל מתתקפין על אדום". ועוד (שם): "צריך לסלקא להאי ב"ח לגבי חכמה". וזה בחינת: "כל הקובע מקום לתפלתו, אלקי

אברהם בעזרו". כי אברהם הוא ימין, הרוצה להחכים ידרים" (בבא בתרא כה.).

ועוד: "אלקי אברהם בעזרו" - כי אברהם הוא ראשון להשנת ארץ ישראל, כדאיתא בזרר (לד"ר עח.): "תקל בתקלא עד דאתגליא לח".

"אתם נצבים היום" (דברים כט, ט), "אין עמידה אלא תפלה" (ברכות ו.). "לפני ה' אלתיכם" - זה בחינת ארץ ישראל, כמו שאמרו חז"ל (תפלות קי): "כל הדר בארץ ישראל כמי שיש לו אלוקי". - הינו: עלידי מה תזכו שתהא תפלתכם באוירא דארץ ישראל - ראשיכם שבטיכם וכו', ומנוה עשר בחינות - הינו בחינות מהאית כח. עלידי מהאית פנים, התפלה היא באוירא דארץ ישראל.

כז. ח"א רי - עלידי משאומתן באמונה, הוא מקום "ואהבת" (ויקרא יט. יח) וכו'. ועלידי זה יהיה לו פרנסה בלא יגיעה וטרה, כי אמרו חז"ל (פסחים קיח.): "קשין מזונותיו כקריעת ים סוף", וקריעת ים סוף היה עלידי זכות אברהם, בחינת ואהבת, כמו שאמרו חז"ל (זרר תרומה קע: על שמות יד. כז): "וישב הים לפנות בקר - דא בקר דאברהם". נמצא: כשהגיע עת הבקר בחינת אברהם, אזי יצא מקשוי לקל, כי עד הבקר היה קשה לפניו קריעת ים סוף. נמצא: עלידי משאומתן באמונה, אחוז בבחינת ואהבת, בחינת אברהם - אזי אין קשין לו מזונותיו.

כח. ח"ב פג - תפלות הם שלשה, כי לכליות משיח, באבות - הינו משיח, שהוא הדבור, שבו מתפלל, בחינת "משיח אלמים" (תפלת נשמת), הוא מאש מים רוח.

כט. ח"ב פג - עלידי תקון הברית, נעשה בן חורין - הינו: שבא לקדשת שבת שאסור במלאכה וכו'. ויקדשת שבת, זה בחינת תכלית הידיעה, ותכלית הידיעה שלא נדע" (בחינת עולם פ"ג). ובשביל זה שבת נקרא תכלית שמים וארץ" (תפלת ערבית שבת). ותכלית זה בחינת (קהלת ג. כג): "אמרתי אהבמה, והיא רחוקה ממני" - הינו: זה עקר החכמה, שישביל שרחוק ממנו החכמה.

ותכלית הזה הוא עקר המקום, הינו בחינת "מקומו של עולם" (בראשית רבה סח. ט), שזה התכלית, הוא המקיף את כל העולם שנוברא בחכמה, כמו שכתוב (תהלים קד. כד): "כלם בחכמה עשית". - וזהו בחינת (ברכות ו.): "הקובע מקום לתפלתו" - כי זה עקר המקום, בבחינת (שמות טו. כט): "אל יצא איש ממקומו ביום השביעי".

"וה המטיר על סדם ועל עמרה גפרית ואש וגו' ויהפך את הערים האל" (בראשית יט. כד"כ)

ל. ספורי מעשיות, מעשה יב מה בעלת תפלה - [הבעל תפלה ספר לתמדינה של עשירות]: אצל המלך שהיה אצלו, היה לו יד, דהינו: תמונת יד עם חמש אצבעות וכל השרטוטין שיש על היד. וזאת היד היתה הלאנדקארט" (מפת העולם) של כל העולמות, וכל מה שהיה מן בריאת שמים וארץ עד הסוף, ומה שיהיה אחר כך, הכל היה מציר על אותו

היד וכו'. - וכן היה נרשם שם כל הדרכים שיש מעולם לעולם.

גם היה נרשם על היד, כל דבר ודבר כפי מה שהיה בעת בריאת העולם, וכפי ההוה שלו, וכפי מה שיהיה אחר-כך - כגון 'סדום', היה נרשם שם כפי מה שהיתה בעת ישובה קדם שנהפכה. גם היה מאיר שם 'הפיכת סדום', כמו שהעיר נהפכת. וגם היה מאיר שם ציור של 'סדום' שיש לה אחר ההפיכה - פי היה נרשם על היד מה שהיה ומה שהוה ומה שיהיה וכו'.

"השב אשת האיש פי נביא הוא, ויתפלל בעדך וחייה"
(בראשית כ. ז)

ל"א. ה"א י, ג'דבסוף - "אברהם קראו הר, ויצחק קראו שדה, ויעקב קראו בית" (פסחים פח.) - ו'שדה' הוא יותר משג ונצרך להעולם מ'הר', ו'בית' הוא מקום ישוב לבני-אדם יותר משדה, פי בבחינת 'בית' יש גם לעפ"ם השגה וכו'.

ולמעלות ה'תפלה' מבחינת 'הר' ו'שדה' לבחינת 'בית', פדי שיתגלה מלכותו גם לעכו"ם, שיהיה להם גם-כן השגה באלקותו יתברך שמו - אי אפשר כפי-אם על-ידי 'צדיקי-הדור', כמו שאמרנו חז"ל (בבא-בתרא קטז): "מי שיש לו חולה בתוך ביתו, ילך אצל חכם ויבקש עליו רחמים" - פי עקר התפלה אינם יודעים פי אם 'צדיקי-הדור'.

פי יש 'בעלי גאווה', שרודפים אחר כבוד ורוצים למלך ולהנהיג את העולם, ואינם רוצים שילכו לצדיקים, ואומרים: "שהן בעצמם יכולים לעשות פדיונות ולהתפלל תפלות!" ומונעים גם אחרים כשיש להם צער או חולה, לילך לצדיקים.

ועליהם נאמר (בראשית כ. ז - מה שהשם יתברך אמר לאבימלך): **"השב אשת האיש פי נביא הוא, ויתפלל בעדך וחייה"** - פי זה ה'בעל-גאווה' מכנה בלשון 'אבימלך' - 'אבי לשון רצון', פי הוא רוצה למלך, והינו: 'אבימלך' - פי באמת צדיק מושל בתפלתו, כמו שכתוב (שמואל-ב כג. א): "צדיק מושל" וכו', והוא מתגאה בעצמו 'שיכול להתפלל' ויש לו הממשלה. - ועל-כן מכנה בשם 'אבימלך', פי הוא רוצה למלך, ואומר: "אנא אמלך". - 'אבי לשון רצון', כמו (דברים כג. ו): "ולא אבה ה' אלקיך" וכו'.

וזו פרוש: **"השב אשת האיש"** - 'אש'ת' ראשי-תבות (תהלים נא. ז): **"אדני שפתי תפתח"**, זה בחינת 'תפלה', דהינו: **"השב אשת"**, בחינת ה'תפלה', לה'צדיק. **"פי נביא הוא"** - פי "הקדוש-ברוך-הוא מתאווה לתפלתן של צדיקים" (חליו ס), ומשגר תפלה סדורה בפיו, כדי שיהנה מתפלתו. - וזה: **"פי נביא הוא"** - לשון: **"ניב שפתיים"**, כמו שאמרנו חז"ל (ברכות לד. על ישעיה נז. יט): **"בורא ניב שפתיים"** - אם שגורה תפלתו בפיו" וכו'. וזה: **"השב"**, ראשי-תבות: **"הי' שדה בית"** - זה רמז: שתפלת הצדיק היא בשלמות, שמעלה אותה מבחינת 'הר' ו'שדה' לבחינת 'בית', כנ"ל.

אבל אלו ה'בעלי-גאווה' מעכבים תאותו של השם יתברך, ואינם מבקשים מצדיקים שיתפללו עליהם, וגם אין

מניחים שאר בני-אדם שילכו אצל צדיקים שיתפללו עליהם, פי חושבים: שהתענו וסגפנו את עצמם, ובהם הם צדיקים, ויכולים להתפלל, ואין צדיק בארץ יותר מהם.

אבל האמת אינו כן, פי כל התעניות שהתענו, אין זה אלא כמו שק שיש בו חורים הרבה, וכשמריקים את השק, אף-על-פי-כן נשארו בו החורים. ואם התבוננו בעצמן, היו רואים: אחר כל התעניות, עדין נשארו אצלם כל תאותם קשורים בשקם, הינו בגופם וכו'. וחרדה גדולה היה נופל עליהם, פי היו רואים איך הם עומדים במדרגה פחותה ושפלה.

ל"ב. ה"ב א, ח - על-ידי שיש 'השפעת הנבואה' בעולם, אף-על-פי שאין מי שיתנבא - על-ידי-זה נגאלת ונפדית ה'תפלה' מן העלות, בבחינת (בראשית כ. ז): **"פי נביא הוא ויתפלל בעדך"** - שעל-ידי 'נבואה', ה'תפלה' בשלמות - פי ה'תפלה' היא בחינת (ישעיה נז. יט): **"בורא ניב שפתיים"**, בחינת 'נבואה'.

"פי אמרתי רק אין יראת אלקים במקום הזה. ויגד אברהם בארץ פלשתיים ימים רבים"
(בראשית כ. יא; כא. לד)

ל"ג. ה"א ס, ג - על-ידי ה'יראה', זוכין לאריכות-ימים, בחינת 'זקן', דהינו: להרחיב ולהאריך ימיו ב'תוספות קדשה' בכל-פעם, ובכל יום ויום, בבחינת (משלי י. כז): **"יראת ה' תוסיף ימים"**. - ועל-ידי-זה זוכין לעשירות - פי ה'יראה' שומרת מה'הפך של עשירות, דהינו 'עניות'. פי יש כמה מיני 'חן של שקר' וכו'. וכל אלו ה'חנות של שקר', באים על-ידי "הבל היפי", בבחינת (שם לא. ל): **"שקר החן והבל היפי"**. דהינו: מי שאינו נשמר מיפי הנשים, יש לו תאות של אלו ה'חנות של שקר'. ו'יראה' הוא הפך מזה, כמו שכתוב (שם): **"שקר החן והבל היפי, אשה יראת ה' היא תתהלל"**.

ועל-כן 'אברהם ויצחק' כשבאו למקומות שלא היו שם 'יראות', ותכף כשרצו לכנס לשם הרגישו זאת - על-ידי שהתחילו להרגיש לפי ערך גדל קדשתם, 'יפי הנשים' - ועל-כן הרגישו שאין שם 'יראה', ועל-כן אסרו על-עצמן זונג נשותיהן פאחות, כמו שכתוב (בראשית כ. יא): **"פי אמרתי רק אין יראת אלקים במקום הזה"** וכו'. ואחר-כך תקן אברהם זאת, והמשיך 'אריכות ימים', כמו שכתוב (שם כא. לד): **"ויגד אברהם בארץ פלשתיים ימים רבים"**, בחינת (משלי י. כז): **"יראת ה' תוסיף ימים"**, כנ"ל.

"וגם אמנה אחתי בת אבי הוא, אף לא בת אמי, ויהי לי לאשה"
(בראשית כ. יב)

ל"ד. ה"א יב, ד - עקר 'בנין השכינה', הוא על-ידי 'הכמה', שאז ראויה לזונג, כמו שכתוב (בראשית כ. יב): **"וגם אמנה אחותי בת אבי, אף לא בת אמי"** וכו', ואז: **"ויהי לי לאשה"** - שאז היא ראויה לזונג. כמובא ב'זהר' (אמר ק): **"רבי אבא שלח לה לרבי שמעון. אמר: אימתי זונגא דכנסת-ישראל במלכא קדישא. שלח לה: וגם אמנה וכו'".** ע"ד-שם.

"ולשרה אמר: הנה נתתי אֵלַי כֶּסֶף לְאַחֶיךָ,

הנה הוא לך כֶּסֶף עֵינַיִם לְכֹל אֲשֶׁר אֲתָךְ" (בראשית כ, טז)

לה. ח"א כה, ד - עקר ה'גדלה' וה'פאר', הוא ה'תגלות' הגנוני'. ו'כסף וזהב' הן הן ה'גנוני', כי 'גנוני עלאין' בהם. - ו'גנוני עלאין' המלכשים ב'כסף וזהב', אין מאירין אלא פשפאים לאיש הישראלי, כי שם מקומם, ונכללים זה בזה, ומתנהרין אלו הגנוני, בבחינת (ישעיה מט, א): "ישראל אשר בך אתפאר". כי מקום הגנוני אינו אלא אצל איש הישראלי.

וכשמתנהרין הגנוני, אזי הקדוש-ברוך-הוא מתגדל ומתפאר בהם, בבחינת (חגי ב, ח): "לי הכסף ולי הזהב", ונעשה מהם "בגדי ישע" (ישעיה סא, ז). "ישע - אסתפלותא" (זהר יתרו צ, כמז: "ישעו אל ה" (שמואל ב, מב) - ומחמת ה'פאר', הכל מסתכלין בו, כי כלם מתאווין להסתכל בו.

אבל כל זמן שה'כסף וזהב' אצל העבו"ם, אזי הגנוני נעלמים אורם ואינם מאירין, כי אין שם מקומם. ובשביל זה העבו"ם תאבין לממון ישראל, אה-על-פי שיש להם 'כסף וזהב' הרבה, תאבין לדינר של יהודי, כאלו לא ראה ממון מעולם - וזה מחמת שה'כסף וזהב' שיש תחת ידם, אין הגנוני מאירין, ואין החן שורה על ממון שלהם, כי עקר הפאר והחן לא נתגלה אלא אצל ישראל.

אבל דע: תכף ומיד כשהעבו"ם מקבל ממון ישראל, תכף ומיד נתעלם החן והפאר בתוך הממון, ובשביל זה העבו"ם בכל פעם תובע ממון אחר מישראל, ושוכח הממון שפבר קבל, כי נתעלם החן כשבא ליד העבו"ם.

וזה שאמר אבימלך ל'שרה' (בראשית כ, טז): "הנה נתתי אֵלַי כֶּסֶף לְאַחֶיךָ, הנה הוא לך כֶּסֶף עֵינַיִם" - הינו: פשיצא הממון מיד עבו"ם ליד הישראלי, תכף נתגלו הגנוני, ונעשו בבחינת: "בגדי ישע", הינו: "כסות עינים" - שהכל מסתכלין בהם, שהכל תאבין להסתכל בהם.

ועל-ידי 'צדקה' שנותן מממונו, נתתקן כל ממונו, ונתגלו הגנוני ומאירין, ונעשה כל ממונו בבחינת (חגי שם): "לי הכסף ולי הזהב", בבחינת (ישעיה שם): "בגדי ישע מעיל צדקה יעטני". - ואפלו זה המעות שלוקחין העבו"ם מאתנו, נחשב לצדקה וכו'.

"ויה' פקד את שרה וגו'. כי ילדתי בן לזקניו"

(בראשית כא, א-ז) - ענין 'פקידת עקרות'

לו. ח"א נג - עקר הולדה תלוי בה"א, בבחינת (בראשית מז, כג): "הא לכם זרע". ואברהם ושרה לא הולידו, עד שהגיעו לה"א הזאת. כי עקר ה'הולדה', על-ידי ה'דעת', בבחינת (שם ד, כה): "וידע אדם" וכו'. - ועקר ה'דעת', הינו: שישתמש בדעתו, שיוציא שכלו מפה אל הפעל.

ומי שהוא שלם בדעתו, שהוציא אותו מפה אל הפעל, והשיג בדעתו מה שאפשר לדעת האדם להשיג בדעתו, אזי הוא קרוב לדעת הקדוש-ברוך-הוא, ואין חלוק בין דעת האדם לדעת השם-יתברך, אלא ה' דברים, כמובא. - ואז דעתו יונק מדעת השם-יתברך, שהיא בחינת ה'א, ואז מוליד.

וזה אי-אפשר, אלא על-ידי עסק שעוסק עם בני-אדם לקרבם לעבודת השם-יתברך וכו'. - ובשביל זה אברהם ושרה טרחו עצמן לגיר גרים, כי על-ידי-זה השלימו דעתם, ונתקרבו לה"א הזאת, הינו: לדעת השם-יתברך, וזכו לבנים וכו'. - אבל מי שאין שלם בדעתו, והוא רחוק מדעת האדם, כל שכן מדעת השם-יתברך, שהוא בחינת ה'א' - אזי הוא "קטן ואין מוליד" (סנהדרין סח).

ובשביל זה ביד הצדיקים לפקד עקרות - כי הם שלמים בדעת, וקרובים לדעת עליון, ואין בין דעתם לדעת השם-יתברך, אלא 'חמשה דברים' כנ"ל. ו'חמשה דברים', היא היא דעת השם-יתברך, שמשם ה'הולדה'.

לו. ח"א ס, היז-ח-ט-בסוף - ה'תגלות היראה', הוא על-ידי 'פקידות עקרות' - כי על-ידי 'לדה', נתגלה 'יראה', בבחינת (תהלים מז, ז): "רעדה אחזתם שם חיל פיולדה". כי על-ידי ה'לדה' יוצאין דמים וגבורות, שהן בחינת 'יראה' - ובפרט כשנפקדה 'עקרה', שהיו הדמים והגבורות נעצרין כליכוד עד עתה. על-כן אחר-כך פשיצאין, נתגלה ה'יראה' ביותר.

וכפי ה'לדה', כן התגלות ה'יראה' - כי כשנפקדה 'עקרה' אחת, נתגלה 'יראה'. וכשנפקדו 'הרבה עקרות', נתגלה ה'יראה' ביותר. וזה בחינת "חיל פיולדה" - כפי ה'לדה' כן התגלות ה'יראה'. - ועל-כן "בראש-השנה היה פקידת יצחק" (ראש-השנה יא), שהוא תקף ה'תגלות היראה' מאד, בבחינת "פחד יצחק" (בראשית לא, מב). כי "כשנפקדה שרה, נפקדו כמה עקרות עמה" (בראשית-רבה נג, ח).

וזה בחינת (בראשית כא, ז): "כי ילדתי בן לזקניו" - כי על-ידי 'לדת יצחק', שהוא ה'תגלות היראה', על-ידי-זה נמשך 'אריכות ימים', בחינת 'זמן' כנ"ל, בבחינת: "יראת ה' תוסיף ימים" כנ"ל.

ופקידות עקרות נעשה, על-ידי שמעוררין בני-אדם משנתם. - כי יש בני-אדם שישנים את ימיהם, ואף שנוקמה להעולם שעובדים השם, ועוסקים בתורה ותפלה, אה-על-פי-כן כל עבודתם אין להשם-יתברך נחת מהם, כי נשאר למטה, ואין יכול להתרומם ולהתעלות למעלה וכו'. - ויש שנפלו לבחינת 'שנה', על-ידי 'תאוות ומעשים' רעים'.

ויש אנשים כשרים ויפים, רק שנפילתם הוא על-ידי 'אכילה', שאוכל מאכל שלא נתברך ל'מאכל-אדם', על-ידי-זה נופל מהו לבחינת 'שנה' וכו'. כי כשאין אכילתו בקדשה, אזי אוכל 'פניו', הינו ה'שכל', ונופל לבחינת 'שנה' וכו'. וצריך לעוררו משנתו.

ואי-אפשר לעוררו, בייאם כשמתעורר מעצמו, כי צריך 'אתערותא דלתתא'. רק כשמתעורר מעצמו, אם לא היו מעוררין אותו, היה נשאר ישן יותר. על-כן צריך תכף כשמתעורר, להראות לו פניו, ולהלביש אותו בפניו שנסתלק ממנו בשעת שנה, וזהו בחינת 'התעוררות השנה'. - ואז צריכין להלביש לו ה'פנים', ב'ספורי-מעשיות' וכו'.

אבל יש שנפל מפל השבעים פנים, עד שאי אפשר לעוררו בשום פנים, כי אם עלידי ספורי מעשיות של שנים קדמוניות, שכל השבעים פנים, שבעים שנים, מקבלין חיות משם. - וזה בחינת עתיק, בחינת זקן, בחינת הדרת פנים וכו', בחינת: "ורב הסד" (שמות לז, ו).

וכשעוסק לעורר בני אדם, צריך לשמור עצמו מתלמידים שאינם הגונים וכו', כדי שלא יזיק לו.

וזה בחינת מה שדרשו רז"ל (סנהדרין ק. מנחות צח. - על יחזקאל מז, יב): "ועלהו לתרופה - להתיר פה אלמים, ולהתיר פה עקרות" - פי עלידי שמעורר בני אדם משנתם עלידי ספורי מעשיות, שזהו בחינת: ועלהו לתרופה וכו', כמו שאמרו רז"ל (עבודה זרה יט: על תהלים א, א): "ועלהו לא יבול - אפלו שיחתן של תלמידי חכמים צריכין למוד" וכו' (עזר בפנים) - עלידי זה נעשה בחינת: "להתיר פה אלמים".

כי מקדם כשהיו בבחינת שנה, ולא היו שומעים התעוררות החכם, ולא היה נשמע לאזניהם דבריו - מחמת זה לא היה אפשר להם לדבר, כי סתם חרש הוא, שאינו שומע ואינו מדבר" (תרומות פ"א מ"ב, ה"ג, ב:). דהיינו: מחמת שאינו שומע אינו יכול לדבר. ועכשו שמעוררו החכם ושומע דבריו, אזי יכולים לדבר. וזה בחינת: "להתיר פה אלמים", בחינת (משלי לא, ח): "פתח פיך לאלם".

ועלידי זה הוא בחינת: "להתיר פה עקרות" - כי זה ה'דבור' שהיה מצמצם אצלם כלי כף זה זמן רב שהיו חרשים ואלמים, עכשו פשיצא הדבור, הוא יוצא בכח גדול. וזה ה'כח' בא לכלי הולדה וכו'. - וצריך לראות: שהיו כלי הדבור סמוכין וקרובין אל כלי ההולדה, כדי שיוכלו לקבל כח הדבור כנ"ל.

ועלי כן הויה אחת לכלי הדבור וכלי ההולדה - כי אלו מלאים גידים ועצבים כמו אלו, כי הם בחינה אחת. כי עלי ידי כח הדבור, נעשה ה'הולדה' כנ"ל. - וזה בחינת: "ועלהו לתרופה - להתיר פה אלמים, ולהתיר פה עקרות" - כי זה תלוי בזה כנ"ל.

וזה בחינת: "שזווג הנשיקין קדם לזווג הגופני" (עצ"חיים) - פי עלידי כח הדבור, בחינת: "להתיר פה אלמים", שהוא בחינת זווג הנשיקין - עלידי זה נעשה זווג הגופני, בחינת: "להתיר פה עקרות".

וזה בחינת שופר - פי שופר הוא בחינת התעוררות השנה, בחינת: "עוררו ישנים מתרדמתכם" (רמב"ם, הלכות תשובה פ"ג ה"ד); ועלידי זה הוא בחינת: "להתיר פה אלמים ולהתיר פה עקרות" כנ"ל - דהיינו: ש'כח הדבור' היוצא בכח מאלו שנתעוררו משנתם, שמתחלה היו בבחינת העדר הדבור, כי היו כחרשים ואלמים, ועכשו כשמעוררם משנתם להשמית בך, עד ששומעים התעוררות החכם האמת, אזי מתחילין לדבר. וזה הדבור בא לתוך כלי ההולדה. - ועלי ידי זה נעשה פקידות עקרות, שזהו בחינת ראשי השנה, שאז נפקדה שרה וכו' כנ"ל. וכלי זה הוא בחינת שופר שתוקעין בראשי השנה וכו'.

לח. חיי מוהר"ן כה - שיך למאמר "פתח רבי שמעון" (תורה הנ"ל - לקוטר מוהר"ן ח"א ס). אחר שאמר רבנו ז"ל מאמר זה, אמר בדרך צחות: היום אמרתי שלשה דברים שלא מדברי העולם. (א) העולם אומרים: "ספורי מעשיות" מסגל לשנה! ואני אמרתי: "שעל ידי ספורי מעשיות" מעוררין בני אדם משנתם! - (ב) העולם אומרים: "שמספורי דברים" אינם באים לידי הריון" (פון זאגן ווערט מען נישט טראגן)! ואני אמרתי: "שמספורי דברים של הצדיק שמעורר עלי ידי זה בני אדם משנתם, בא פקידת עקרות!" - (ג) העולם אומרים: "כי הצדיק האמת המפלג במעלה, אין צריך למעות הרבה, כי למה לו מעות!" ואני אמרתי: "שיש התבוננות בזה שצריך לזה כל הון דעלמא!"

(אמר המעתיק [רבי נחמן אב"ד טשעהרין ז"ל]: שמעתי בשם איש אחד מאנשי רבנו ז"ל, ששמע מפיו הקדוש, לענין מה שרצונו היה: "שידפסו ספורי מעשיות" גם בלשון טייטש [אידיש] שאנו מדברים בו! - ואמר אז: "שיכול להיות בנקל, שאשה שהיא עקרה, תקרא בהם איזה מעשה, ועלידי זה תפקד לטובה, ותופה לבנים! - ויש סמיכות לזה ממה שמבאר בפאמר הנ"ל: "שעל ידי ספורי מעשיות" אלו, נעשה פקידת עקרות).

ספר המדות - פקידת עקרות

[א] לרב - העקרות בשם נפקדות, מולידות זכר (בנים עה). [ב] עלידי למווד פוסקים, עד שידע להורות הוראות, עלידי זה גורם פקידה לכמה עקרות (בנים ח"ב כ; פוסק ח"ב א). [ג] עלידי עיון עמק בסודות התורה - יוכל לפקד עקרות, ולרפאות חולאת חזק (סוד ח"ב א; רפואה ח"ב ב). [ד] עלידי ספר גדול שיוצא לעולם, נפקדין עקרות, וסימן (בראשית ה, א): "זה ספר תולדת אדם" (ספר ח"ב ז). [יש ב'ספר המדות' עוד הרבה סגלות לבנים ולהולדה - ולא העתקנו רק מה שכתוב מפרש פקידת עקרות].

"וימל אברהם את יצחק בנו בן שמונת ימים, כאשר צוה אתו אלקים" (בראשית כא, ד)

לט. ח"ב א, יא - "והאזנת למצותיו" (שמות טו, כו), זה בחינת תקון הברית, בבחינת (בראשית כא, ד): "וימל אברהם את יצחק בנו בן שמונת ימים, כאשר צוה אתו אלקים".

"צחק עשה לי אלקים" (בראשית כא, ו)

מ. 'יצחק' - זה בחינת "בן חכם" (מהארבעה בנים בהגדה של פסח), פי "יצחק על-שם הצחוק והשמחה" (בראשית כא, ו), בחינת (משלי א, א): "בן חכם ישמח אב".

מא. ח"א עד - 'יצחק' שהוא בחינת דין, בחינת 'אלקים', כמו שכתוב (בראשית כא, ו): "צחק עשה לי אלקים" - נולד משרה שהיא בחינת מלכות, כמו שפרש רש"י (בראשית יז, טו; והוא מקרא ברכות יג): "שנקראת שרה, על-שם: 'ששרה על כל העולם בלו'". ומלכות הוא בחינת דין, בחינת (גטין י): "דינא דמלכותא דינא".

"כי ביצחק יקרא לך זרע" (בראשית כא, יב)
"ולא כל יצחק" (נדרים לא.)

מב. ח"א ט, ה - תפלה הוא בחינת נסים, שהוא אין דרדו הטבעי. ועקר הנסים, עקר התפלה, אינו אלא בארץ ישראל, כמו שכתוב (תהלים לו, א): **"שכן ארץ ורעה אמונה"**. ואמונה זה תפלה, כמו שכתוב (שמות יז, יב): **"ויהי ידיו אמונה"**, ותרוממו: **"פרישן בצלו"**. - ומצרים הוא הפך ארץ ישראל, "זה לעמת זה" (קהלת ג, יד), כמו שכתוב (שמות יד, כז): **"ומצרים נסים לקראתו"** - ש"מצרים לעמת ארץ ישראל, לעמת הנסים. ובשביל זה אין מקום תפלה במצרים, כמו שכתוב (שם ט, כט): **"והיה כצאתי את העיר אפרש כפיי"**.

בשביל זה, כשפגם אברהם בארץ ישראל, בשעה שהבטיח לו הקדוש ברוך הוא על ירשת ארץ, שאמר (בראשית טו, ח): **"במה אדע"** - עלידייזה ירדו אבותינו למצרים, כי פגם באמונה, הינו ארץ ישראל, בחינת נסים. - וירד יעקב ובניו למצרים, ששם הפך הנסים.

וירדו דוקא יעקב ובניו - שהם בחינת תפלה, שהם בחינת **"שנים עשר שערי תפלה"** (שערי הכפונות, דרושי עלינו לשבח א) - כי הוא פגם בארץ ישראל, בחינת תפלה, וירדו יעקב ובניו.

ועלידי שעקר התפלה הם יעקב ובניו פנ"ל - עלידייזה לא זכה לארץ ישראל, לבחינת תפלה, אלא יעקב ובניו, כמו שכתוב (בראשית כא, יב): **"כי ביצחק יקרא לך זרע"**, **"ולא כל יצחק"** (נדרים לא.).

"וגם את בן האמה לגוי אשימנו, כי זרעה הוא"
(בראשית כא, יג) - **"עיני קלפת ישמעאל"**

מג. ח"א טז - תרין אמין עשו וישמעאל, אנון תרין עניני דמכסין על העינין (זהר פתח רנב), שאין העינים יכולין להאיר תמיד בבחינת שמש. ובשביל זה צריך הצדיק לבטל דבקותו, כדי שלא יתגברו האמין עשו וישמעאל על עיניו, ויתבטל חסוֹשֵׁלֹום חבמתו לגמרי. - אבל על ידי תרין משיחין שפיצו מעינותיהם חוצה, ויהפך לכלם "שפה ברוחה" (צפניה ג, ט) - אז יתקיים (ישעיה ל, כו): **"והיה אור הלבנה כאור החמה"**, ואז לא יצטרך לבטל מדבקותו.

מד. ח"ב ה, יא - עוות המשפט נעשה, עלידי בחינת תפלין רעים. כי יש בחינת תפלין מחין שיש בהם פסלות - כי התפלין מחין נעשין עלידי שמעלין יחות ושמנונית הגוף מבחינת החתים בשרו" (ויקרא טו, א), לבחינת יחותם דקדשה, בחינת תפלין מחין. - ויש יחות שצריכין לצאת, בבחינת טפת עשו וישמעאל - וכשמעלין בחינת אלו השמנונית אל המוח, אזי נתערב פסלות בהמחין והתפלין, ועלידייזה נעשה מקלוקל המשפט, בבחינת (חבוק א, ד): **"רשע מכתיר את הצדיק"** - הינו: הפסלות שמתערב ומסבב את המוח.

מה. חיי מזהר"ן תסב - רבנו ז"ל אמר פעם אחת: אתמול היה אצלי התוהו [מושל תוהו] בחלום, וקבל לפני מאד על

הנלקחים בו. והיה לי רחמנות גדול עליו. ובאמת הוא רחמנות עליו, כי הוא נקרא עדין בשמו הראשון ישמעאל, כי כלם אין ידוע מי הם כי נתבלבלו, והוא עדין יש לו שמו הראשון. ונתתי לו עצה, והיו נראין הדברים שגם הוא יודע העצה, אך הוא עושה עצמו כלא ידע.

גם פעם אחת דבר ממנו, ואמר: **כשקורין בראשי השנה: "וגם את בן האמה לגוי אשימנו"** וכו' (בראשית כא, יג) - הינו: שבדאי יש לו כח גדול, מאחר שאמרים כך עליו.

"כי שמע אלקים אל קול הנער - באשר הוא שם"
(בראשית כא, יז)

ברשי: לפי מעשים שהוא עושה עכשו הוא נדון, ולא לפי מה שהוא עתיד לעשות (ראשי השנה טז). לפי שהיו מלאכי השרת מקטרגים ואמרים: רבנו של עולם, מי שעתיד זרעו להמית בניד בצמא אתה מעלה לו באר וכו'. אמר להם: לפי מעשיו של עכשו אני דנו' (בראשית רבה נג, יד), וזה: **"באשר הוא שם"** וכו'.

מו. ח"א לד, א - פתיב (תהלים סט, כא): **"חרפה שברה לבני"** - הינו: החרפות ובזיונות שוברין לבו של אדם. והתקון הוא: עלידי שמקשר את לבו, להנקדה השיף ללבו בעת הזאת. ועלידייזה נתבטל החרפה השורה על לבו.

"קומי שאי את הנער, והחזיקי את ידך בו, כי לגוי גדול אשימנו"
(בראשית כא, יח)

מז. חיי מזהר"ן תעט - עוד שמעתי [תורה מרבנו ז"ל] על פסוק (בראשית כא, יח): **"קומי שאי את הנער, והחזיקי את ידך בו, כי לגוי גדול אשימנו"**. גם על פסוק וכו'. וכן יש עוד כמה תורות אצל החברים שאמר קדם שהיה בארץ ישראל.

אבל מחמת ששמעתי מפיו הקדוש: **"שאין ברצונו שידפסו התורות שאמר קדם ארץ ישראל, ואפלו על אלו שכבר הדפסו הקפיד, רק מה שאמר אחר ארץ ישראל"** עליזה הזהיר לכתב אותם וכו' - עליבן אין רצוני להעתיקם. - אף על פי שעל פי דעתנו, גם אלו התורות שקדם ארץ ישראל, הם נפלאות השם והם גבוהים מאד, כי גם קדם ארץ ישראל היה חדוש נפלא ונורא מאד, אך מי יבוא אחר המלך, ומי יכול לידע פונתו זה שלא היה רוצה שידפסו. ואף על פי כן לא יכלתי להתאפק, והעתיקתי קצת לפרקים.

"ויפקח אלקים את עיניה, ותרא באר מים" (בראשית כא, יט)
אמר רבי בנימין: הכל בחזקת סומיו, עד שהקדוש ברוך הוא מאיר את עיניהם, מן הכא: **"ויפקח אלקים את עיניה"** (בראשית רבה נג, יד)

מח. נמצא בפרשת בראשית על הפסוק (בראשית ג, ז): **"ותפקחנה עיני שניהם"**

"אם תשקר לי ולניני ולנכדי" (בראשית כא, כג)
"עד כאן רחמי האב על הבן" (רש"י; בראשית רבה נד, ב)

מט. ח"א סד, ו - ה'רחמנות, שרש כל הבריאה, כי הפל נברא כדי לגלות רחמנותו. - וזה (שמות י, ב): **"ולמען תספר באזני בנך ובן בנך"** - **"עד כאן רחמי האב על הבן"** (בראשית רבה נד, ב; רש"י; בראשית כא, כג) - על פסוק אם תשקר לי ולניני ולנכדי - כי במה שהוא אחר הבריאה, שם תוכל לספר ולדבר, ולהשיג צמצום רחמנותו שיש בכל דבר. - **"עד כאן**

רחמי האב" וכו' - הינו: שבדבר הזה יש כליך רחמנות, ובדבר הזה יש כליך רחמנות.

ג. ה"ב ה, ב - יש שלשה מחין, וכל אחד ואחד הוא בחינת מחצה פרוסה בפני תאות-נאוף. - ומאלו השלשה מחין, נמשך שלשה מיני רחמנות - כי יש שלשה מיני רחמנות, בבחינת מה שאמרו רז"ל (בראשית-רבה נה, ב, וברש"י שם בפסוק) על פסוק (בראשית כא, כג): "אם תשקר לי ולניני ולנכדי", "עד פאן רחמי האב על הבן" - שהם בחינת שלשה מיני רחמנות, והם נמשכין משלשה מחין, "כי מוח הבן, ממוח האב" (תקוני-זהר לה).

וזו בחינת שלש תפלות ביום - כי כל תפלה ותפלה, הוא בחינת מוח מיוחד מאלו השלשה מחין, שהם בחינת שלשה מיני רחמנות התלויים במוח - כי "עקר התפלה היא רחמים ותחנונים" (אבות פ"ב מ"ג). ועל-כן בשה'דעת נפגם חסד-שלום, מזה בא חסד-שלום תאות נאוף. ואזי כשנפגם ה'רחמנות' וה'דעת', אזי אי-אפשר להתפלל בבחינת רחמים ותחנונים, ואז התפלה בבחינת דין' וכו'.

"ויטע אשל" (בראשית כא, לג)

נא. ה"א ג - "וסליק יתיב באילנא" (בבא-בבא ע"ג) - פרש ה'מהרש"א': "שהוא בחינת אברהם, שכתוב אצלו (בראשית כא, לג): "ויטע אשל". שהוא בחינת חסד'. - הינו: שה'חוט של חסד' שנמשך עליו [על הלומד תורה בלילה. חגיגה יב]: מגן עליו מן הנחש'. - "תא חזי כמה נפיש חילה דאילנא" - הינו שרבה מתמיה עצמו: "שכל-כך גבר עלינו חסדו, שאפלו עליזה יכול להגן" [מן הנחש שמזיק הלומד תורה שלא לשמה, בשביל שיתקרא רבי. ע"ן בפנים].

גב. שיח-שרפי-קדש ח"ה רפח - רבי נחמן אלשיך ז"ל (ב"ד דוד צבי נגד מוהרנ"ת ז"ל). היה מפרש ומרמז בפתוב הנאמר באברהם (בראשית כא, לג): "ויטע אשל", ואמרו חז"ל (בראשית רבה מט, ד): "שבמדת הכנסת-אורחים של אברהם, היה מקרבם תחת פנפי השכינה, בעררם להודות להשם תזן ומפרנס". שזה מרמז בתבת אש"ל, שהוא ראשי-תבות: "אשפה לפניו ש"ח" - והינו: שהיה אברהם מעוררם, להודות ולהתפלל ולשפך שיח לפני מי שאמר והיה העולם, והוא היה הוה ויהיה, ובנטיעה זו של תפלה והודאה להשם, היה כבר בטוח בשלמות אמונתם לעד.

"ויהי אחר הדברים האלה, והאלקים נסה את אברהם" (בראשית כב, א)

גג. ח"א לה, ב - כשפוגמין הדבור, אז על-ידי הפגם, נעשה מ'רוח פיו', רוח סערה' וכו'. וזה בחינת (תהלים קמת, ח): "רוח סערה עשה דברו" - שעושים ומתקנים ה'דבור', ומעלים אותו מבחינת רוח סערה'.

ו'רוח סערה' הזה, הוא מקטרג הגדול, שממנו באים כל הקטרוגים והנסיונות. והוא "אחר הדברים" (בראשית כב, א; זהר ונרא קיט); שהוא יונק מה'דבור', כשמוצא פתח' לינק, הינו: "לפתח חטאת" (בראשית ד, ז); וכתוב (מ"כ ג, ה): "שמר

פתחי פיך" וכו'. וכמו שכתוב בזהר (נרא קיט; על בראשית כב, א): "ויהי אחר הדברים, והאלקים נסה את אברהם" - והוא 'מסער' גופה דברי-נש.

[לשון הזהר שם: "ויהי אחר" - בתר דרגא תתאה דכל דרגין עליון, ומאן איהו ד'דברים' וכו'. ומאן הנה בתר דרגא דא. "והאלקים נסה את אברהם" - דאתנא יצר-הרע לקטרגא קמי קודשא-ברייהווא. - וכמו שכתוב גם בגמרא סנהדרין פט: על הפסוק הזה, ומבא פאן ברש"י: "מאי אחר? אחר דבריו של שטן" וכו'. ערשם].

וכל המלשינות והרעות שדוברים על אדם, בא מ'רוח סערה', מ'אחר הדברים' הזה - כי הוא בחינת (בראשית ו, יג): "קץ כל בשר" - שעושה 'קץ' וסוף ל'כל בשר'.

נד. ח"א סב, ה - כשמתגברים ה'תאות' על האדם, הוא התגברות הקלפות על הקדשה. וראשי התאות הם 'שלשה שרי פרעה': שר המשקים, ואופים, וטבחים. שהם: קנה, וושט, וורידין. שהם בחינת תאות אכילה ושתייה, שהם ראשים, שכל התאות נמשכים אחריהם. וניקתם מ'פרעה', שהוא אותיות 'ער"ה', הינו מ'אחרים'.

ועקר וניקתם, מה'דבורים', בחינת: "אחר הדברים" (בראשית כב, א) - כי הם סמוכין לה - פי קנה וושט וורידין הם סמוכים לחמשת מוצאות הפה. ועקר וניקתם מה'דבורים' שאינם זכים כליך. - וכש'ראשי התאות' שהם ה'קלפות' מתגברים, צריך להדביק ולהסתיר 'אחורי הקדשה', שלא יינקו. ודבקות אחורי הקדשה, היא עלי ידי ה'תענית' וכו'.

נה. ח"א עו - בכל יום ויום צריך ה'התחדשות המחין', כמה שכתוב (איכה ג, כג): "חדשים לבקרים" וכו'; וכמה שכתוב (תפלת שחרית): "המחדש בטובו" וכו'. כי 'חדוש המחן', דהינו שזוכה ל'שכל חדש', זהו בחינת 'ראיה' וכו'. כי 'דיעת השכל' הוא בחינת 'ראיה', שיודע ומבין הדבר על בריו, כאלו רואה אותו בעיניו בראיה יפה.

וב'כח הראות' יש שתי בחינות: א) מי שפח הראות שלו יפה - יכול לראות מרחוק, ואין צריך להתקרב אל הדבר שצריך לראות. ב) מי שאין כח הראות שלו חזק - הוא צריך להתקרב להדבר שרוצה לראות, ולהסתכל בו יפה.

כן בעבודת השם-יתברך: א) יש מי שמחו צח - ויכול להתפלל או ללמד בלי עיון. ב) יש מי שצריך להעלות במחשבתו מקדם שידבר, ואם ידבר מקדם שיעלה במחשבתו, יהיה הדבור בלא מחשבה. והוא בחינת "אחר הדברים" (בראשית כב, א). וזהו בחינת 'מחין דקטנות', בחינת 'דינים'. - ומי ששכלו צח, הוא ב'גדלות המחין', בחינת 'רחמים וחסדים' וכו'.

אך אי אפשר להתפלל ב'שכל צח', עד שישוב בתשובה שלמה על חטאיו וכו', ב'תשובה מאהבה' שלא ישאר שום רשם כלל (על-פי יומא פו). - כי 'מאהבה' אין נשאר שום רשם, ויש לו 'שכל צח', ויכול להתפלל בלי עיון, ובכל יום ויום יכול להתחדש מחו.

וזו פרוש הפסוק (שם): "ויהי אחר הדברים האלה והאלקים נסה את אברהם". "ויהי אחר הדברים" - פרוש: אדם

שהוא תמיד בשוה, שאינו יכול לבוא להתחדשות המחין, שהוא בקטנות המחין, בחינת 'אלקים', 'דינין', שזהו בחינת "אחר הדברים" כנ"ל.

"והאלקים נסה" - הינו: לנסות ולהרים את בחינת ה'מחין דקטנות', שהם בחינת 'אלקים' - זה זוכין על-ידי בחינת 'אברהם', שהוא בחינת 'אהבה'. - פי על-ידי 'תשובה מאהבה', זוכין ל'מחין דגדלות', שהם בחינת 'חסדים ורחמים' כנ"ל. וזהו: "והאלקים נסה - את אברהם" - שעל-ידי בחינת 'אברהם', מנסין ומרימין ה'מחין דקטנות', בחינת 'אלקים', וזוכין ל'מחין דגדלות'.

וזה פרוש ה'הר-הקדוש' (תקוני-זהר קכט): "מסטרא דימינא מהא הורא כנספא, הדא הוא דכתיב: 'זרע אברהם אהבי'" (ישעיה מא, ח). פרוש: "מסטרא דימינא מהא הורא כנספא" - מומדת 'אהבה', נעשה שכלו 'צח' כנספא. "הדא הוא דכתיב: 'זרע אברהם אהבי'" - פי ה'מח' נקרא: 'זרע אברהם אהבי', שהיא מדת 'אהבה', שממדה זאת בא ל'שכל צח' כנ"ל.

"ו'איה השעה לעלה" (בראשית כב, ז)

נז. ח"ב יב - שרש כל הבריאה הוא ה'כבוד', פי (ימא לת. אבות פ"ו מ"ב): "כל מה שבא הקדוש-ברוך-הוא, לא בראו אלא לכבודו, כמו שכתוב (ישעיה מג, ז): 'כל הנקרא בשמי ולכבודי בראתיו וכו'". ומאחר שהכל נברא בשביל 'כבודו' יתברך, נמצא: ש'כבודו' יתברך הוא שרש כל הבריאה. ובכל חלק וחלק מהבריאה, ובכל מאמר ומאמר מ'עשרה מאמרות שבהם נברא העולם" (אבות פ"ה מ"א) - יש בו בחינת 'כבוד' מיוחד שהוא שרשו.

ויש גבול לכל כבוד וכבוד שמלבש בכל מאמר ומאמר, שלא יתפשט למקומות החיצונים, בבחינת (ישעיה מב, ה; מח, יא): "וכבודי לא אחר לא אתן". - אבל אף-על-פי-כן בודאי גם הם מקבלים חיות ממנו יתברך, ואפילו 'מקומות המטנפים' או 'בתי עבודה-זרה', צריכין גם-כן לקבל חיות ממנו יתברך.

אף הם מקבלים מבחינת 'בראשית מאמר סתום' (שבת קד. ובמהרש"א) שפולל כל ה'מאמרות', והוא סתום ונעלם בתכלית ההסתרה - פי מהכבוד והמאמרות המתגלים אי-אפשר להם לקבל חיות. ודבר זה אי-אפשר להבין, ואסור להרהר בזה כלל.

ועליבן כשאדם נופל חסו-ושלום לבחינת 'מקומות המטנפים', ונופל לספקות והרהורים ובלבולים גדולים, ומתחיל להסתפל על עצמו ורואה שרחוק מאד מכבודו יתברך, ושואל ומבקש "איה מקום כבודו" (אחר בהרבה מקומות; קדשת כתר) - זה עקר תקונו ועליתו, בבחינת "ירידה תכלית העליה".

פי "איה מקום כבודו", זה בחינת ה'כבוד עליון של ה'מאמר העליון', ה'מאמר סתום בראשית'. וכשמבקש ומחפש "איה מקום כבודו", בזה בעצמו חוזר ועולה אל הכבוד העליון, לתכלית העליה.

וזה בחינת 'קרפן עולה', "שמכפר על ה'רהור הלב' - כמו שכתוב (יחזקאל כ, לב): 'ועולה על רוחכם'" (ויקרא-רבה ז, ג). פי יש בחינת (תהלים לח, יא): "לבי סחרחר". פי יש 'קלפה' שמעקמות ומסבבת הלב בעקומים וסבובים ובלבולים הרבה [עם איז פאך-דייט דאס הארץ (לקוטי-עצות התקנות ל) - והיא בחינת 'קלפת נה'.

וכשאדם נופל לשם, שזה בחינת 'מקומות המטנפים', ואזי מבקש וצועק: "איה מקום כבודו"? [איה קדשתו? איה טהרתו? (לקוטי-עצות שם)] - וזה בעצמו תקונו, פי חוזר ושב אל הכבוד העליון, שהוא בחינת "איה". - וזהו בחינת 'עולה', בחינת (בראשית כב, ז): "ו'איה' השעה לעלה" - שבחינת "איה", היא בחינת "שה לעולה" - לתקן ולכפר 'הרהור הלב', שבא מ'מקומות המטנפים' כנ"ל - פי על-ידי בחינת "איה", נתתקן ועולה משם כנ"ל.

וזה בחינת מה שמוכא בסוף תקונים (תקוני-זהר קלט): "בראשית - בך" תי"ש" - דהינו: "השעה לעולה", שנעשה על-ידי בחינת "איה", שהוא בחינת "בראשית מאמר סתום".

"ויקח את המאכלת" (בראשית כב, י)

נז. ח"א לז, ו - צריך השוחט לכונן להעלות הנפש שבדם. גם עקר הסרון הפרנסה שנתמעט בדורות הללו, אין זה אלא על-ידי ה'שוחטים שאינם מהגונים'. ובשביל זה: ה'חליף' נקרא 'מאכלת', כמו שכתוב (בראשית כב, י): "ויקח את המאכלת" - פי יש 'שוחט הגון' 'מאכיל' ומפרנס לישראל [מ'אכלת' - שהוא 'מאכיל' ומפרנס], פי הוא מלביש ה'נפש שבחי' ב'מדבר', הינו: בדבור הברכה שמברך וכו'. - וכשהשוחט אינו הגון, ואינו מעלה הנפש, וכשעומד עם החליף לשחט את החי, הוא עומד פרוצה נפשית, וה'חליף' שלו הוא "חרב המדבר" (איכה ה, ט), ואינו "חרב לה" (ישעיה לז, ו) וכו'.

"ולא חשבת את בנה את יחידך ממני" (בראשית כב, יב)

נח. ח"א טו, ג'בסוף - "בין שנצרך לבריות, עולם השך בעדו" (ביצה לב). 'השך' לשון 'מניעה', כמו שכתוב: "ולא חשך ממני" (בראשית לט, ט), "ולא חשבת את בנה" וכו' (שם כב, יב). הינו: כשנצרך לבריות, אזי יש לו 'מניעות' [לעבודת-השם].

פי מי שהוא נצרך לבריות, קשה לו מאד להתפלל 'ברבים', וטוב ונוח לו להתפלל 'ביחיד' - פי 'ברבים' נופלין עליו פניות גדולות ושקרים, שעושה תנועות ושקרים בתפלתו בשביל בני-אדם, מאחר שהוא נצרך להם. ואפילו מי שאין 'נצרך לבריות' בשביל פרנסה, פי מתפרנס משלו, אף-על-פי-כן יש שהוא נצרך לבריות בשביל 'כבוד', או בשביל 'דבר-אחר', דהינו שיש לו תאוה של כבוד וחשיבות וכיוצא. ואזי יוכל לפל בשקר גדול בתפלתו.

וזה: "עולם השך בעדו" - הינו: כשהוא 'בין העולם', אזי יש לו 'מניעות', וקשה לו להתפלל 'באמת' [עין שם באריכות בענין זה: שהנצרך לבריות, אינו מתפלל 'באמת' לאמתו], פי

כַּשְׁנֶאֱרָךְ לְבָרִיּוֹת, נוֹחַ וְטוֹב לוֹ יוֹתֵר לְהִתְפַּלֵּל בְּיַחֲדָי
כַּנְּל. - אָבֵל מִי שְׂאִינוּ נֶאֱרָךְ לְבָרִיּוֹת, שְׂאִינוּ אֲרִיךְ
לָהֶם לְשׁוֹם דְּבַר, יוֹכֵל לַעֲמֹד בֵּין אֲלָפִים אָנָשִׁים,
לְהִתְפַּלֵּל בְּאַמַּת' לְהִשְׁמִי־תִבְרָךְ לְבָדוּ, מֵאַחַר שְׂאִין
נֶאֱרָךְ לְשׁוֹם בְּרִיָּה, לֹא לְפָרְנִסָּה, וְלֹא לְכַבּוֹד, וְלֹא
לְשׁוֹם דְּבַר, רַק "שְׁבָרוּ עַל ה' אֱלֹקֵינוּ" (תהלים קמו, ה).

נט. ח"א קטו - מי שהוא הולך בגשמיות כל ימיו,
ואחריכך נתלהב ורוצה לילך בדרכי השם-יתברך -
אזי מדת הדין מקטרג עליו, ואינו מניח אותו,
ומזמין לו מניעה. - והשם-יתברך "חפץ חסד הוא"
(מיכה ג, יח), ומסתיר עצמו בביכול בהמניעה הזאת.
ומי שהוא ב'רדעת', הוא מסתכל בהמניעה, ומוציא שם
הבורא ברודף-הוא וכו'. ומי שאינו ב'רדעת', כשרואה
המניעה חוזר תכף לאחוריו. ומניעה הוא בחינת
"עֵנָן וְעַרְפֶּל" (דברים ה, יא), כי עֵנָן וְעַרְפֶּל הֵינּוּ ה'שָׁדַד',
'השדד' הוא לשון מניעה, כמו שכתוב (בראשית כב, יב):
"וְלֹא חִשַּׁבְתָּ".

"וישא אברהם את עיניו, וירא והנה איל וגו', ויעלהו
לעלה תחת בנו" (בראשית כב, יג) - "אילו של יצחק"

ס. ח"א ה, ג - עקר השמחה הוא ב'לב'. ואי-אפשר
ללב לשמח, אלא עד שיסיר עקמומיות שב'לבו',
שיהא לו ישרות לב, ואז יזכה לשמחה, כמו שכתוב
(תהלים צז, יא): "וּלְיִשְׂרָאֵל לֵב שְׂמֵחָה". ועקמומיות שב'לב'
מפשיטין עלידי רעמים, כמו שאמרו חז"ל (ברכות
נט, ט): "לֹא נִבְרָאוּ רַעְמִים, אֶלָּא לְפִשֵּׁט עַקְמוּמִיּוֹת
שֶׁבַלֵּב".

ודעמים, הוא בחינת קול' שאדם מוציא בכח
בתפלתו. כי איתא בז"הר (פנחס רלה): "כִּד קָלָא נִפִּיק
וְאֶעְרָא בְּעֵבֵי מִטְרָא, אִשְׁתַּמַּע קָלָא לְבָרִיָּתָא, וְדָא
אֵינּוֹן רַעְמִים" וכשהקול יוצא ופוגע בענני גשם - נשמע לבריות
שבחוץ, וזהו הרעמים.

ועקר הרעמים הם מגבורות, כמו שכתוב (איוב כו, יד):
"וְרַעַם גְּבוּרָתוֹ מִי יִתְבּוֹנֵן". והגבורות הם בחינת פח
וגבורה שאדם מוציא הקול בכח גדול, והקול הזה
פוגע בעבי מטרא, הינו בחינת מחוץ, "שמשם יורדין
טפין טפין" (זהר שם). - וזהו (תהלים עז, יט): "קוֹל רַעְמָךְ
בְּגִלְגָּל", הינו: ב'צַלְגַלְתָּא דְמַחָא'.

וזה שאמרו חז"ל (ברכות ו, ט): "מי שיש בו יראת-שמים,
דבריו נשמעין" - פי מי שיש בו יראה, קולו נעשה
רעמים, כי רעם מסטרא די'צחק', כמו שכתוב (איוב
שם): "וְרַעַם גְּבוּרָתוֹתָיו". - ועלידי-זה דבריו נשמעין,
הינו משתמע קלא לבריתא, כי תמן תליא
שמיעה" (זהר שם רל), כמו שכתוב (חבקוק ג, ב): "ה'
שמעתי שמעך יראתי".

וזה בחינת (זהר שם רלה): "קול השופר, דא שופר של
איל - אילו של יצחק, בחינת: ורעם גבורותיו". -
וזהו (תהלים פט, טז): "אשרי העם יודעי תרועה".
"יודעי דיקא - שיפגע הקול ב'מח', בחינת עבי
מטרא", ויהיה בבחינת רעמים.

ומי ששומע תקיעת שופר' מאיש ירא וחרד, בודאי
לא ידאג כל השנה מרעמים, כמו שכתוב (מוסף לראש-
השנה): "בְּקוֹלוֹת וּבְרָקִים עֲלֵיהֶם נִגְלִיתָ, וּבְקוֹל
שׁוֹפָר עֲלֵיהֶם הוֹפַעְתָּ" - שבקול השופר הופיע
עליהם מקולות וברקים.

"אשר יאמר היום בהר ה' יראה" (בראשית כב, יד)

סא. ח"א י, ג - אברהם קראו הר, ויצחק קראו
שדה" (פסחים פח), ו'שדה' הוא יותר משג ונצרך להעולם
מ'הר'. "ויעקב קראו בית" (שם), שהוא מקום ישוב
לבני-אדם יותר משדה וכו'.

"שמונה אלה ילדה מלכה" (בראשית כב, כג)

סב. ח"י מוהר"ן רפ - היה מדבר עמי מהדושי
הבעל-שם-טוב ז"ל שגלה חדשות בעולם, כי הספור
שלו הוא ענין חדש מה שלא נתגלה מקדם. רק בכתבי
האריו"ל נמצא גם-כפן באיזה מקומות מעין זה. -
והיה משיבא מאד מאד את כתבי האריו"ל שגלה
חדושים נפלאים במפרסם לכל העולם, כי היה מעין
באותו הזמן בספר 'לקוטי-תורה' של האריו"ל, ושם
יש חדושים נפלאים במפרסם. ותפס לדגמא הפסוק
(בראשית כב, כג): "שמונה אלה ילדה מלכה" - שגלה שם
חדוש נפלא, כי 'שמונה' פעמים 'אלה' וכו', עין-שם
(בפרשתן).

- השמטה לפרשת לך-לך -

"ותלד הגר לאברהם בן, ויקרא אברהם שם בנו
אשר ילדה הגר ישמעאל" (בראשית טז, טז)

סג. ח"ב קיז - דע: שלפעמים יש באדם טמאה
טמונה, שאין יודעין לה שום תקון, מחמת שהיא
טמונה ונסתרת בו. ועל-כפן זהו טובה מה שארע לו
כשמתקרב אל הקדשה, שאזי דיקא יקרה לו "מקרה
בלתי טהור" (שמואל-א ב, כו) חסו-שלום - פי יוצאת
ממנו הטמאה הטמונה הנ"ל - פי אזי כשיוצאת,
יכולין למצא לה תקון, מה-שאין-כפן מקדם כשהיתה
טמונה.

ומחמת זה לא הוליד אברהם את יצחק, עד שהוליד
תחלה את ישמעאל. וכן יצחק הוליד את עשו,
ואחריכך את יעקב - כדי להוציא הזהמא תחלה,
כמובא (תקוני-זהר קכח) - 'עץ-הדעת-טוב' להאריו"ל, פרשת
תולדות).

לקוטי תפלות על התורה - פרשת וירא

תפלות בענין: הכנסת אורחים | ואנכי עפר ואפר | פקידת עקרות | וישכם אברהם בבקר - בקר דאברהם | לקבע מקום לתפלה

אמתיים, ולשמש אותם תמיד, עד שאזכה להיות נכלל במדתו של אברהם אבינו עליו השלום, להיות שלם במדת החסד באמת.

לקוטי תפלות ח"א עד

(על פי לקוטי מוה"רן ח"א עד, רומה על השמים)

- מצות 'הכנסת אורחים' -

שנזכה להכניס אורחים תלמידי חכמים בתוך ביתנו

יהי רצון מלפניך ה' אלקינו ואלקי אבותינו, שתעזרני ברחמיך הרבים, ותזכני להכניס אורחים תלמידי חכמים בתוך ביתי, ואזכה לקבלם בכבוד גדול, ולכבדם בכל עז ופאר, עד שיעלה לפניך מצוה זו של 'הכנסת אורחים תלמידי חכמים', כאלו הקרבת תמידין בסדרך.

ובזכות זה תעזרני, שאזכה להתפלל תפילתי לפניך בכונה גדולה בכל לב ונפש, ובמה שבה זכה ונכונה, לשמך הגדול לבד באמת, ובלי שום בלבול וערבוב הדעת, ובלי שום מחשבות זרות כלל. ותשמרני ותצילני מתפלות רעות, ולא יבלבלו ה'תפלות רעות' את תפילתי הקדושה. ותתקן ותזכך את תפילתי, ותהיה תפילתי שלמה וסדורה בפי, ויהיו נא אמרי לרצון לפני אדון כל.

לקוטי תפלות ח"א קמה

(על פי לקוטי מוה"רן ח"א רסו, 'ולמקנהו עשה סבת')

- מצות 'הכנסת אורחים' -

שנזכה להכניס אורחים תלמידי חכמים בתוך ביתנו

ונבנה ביתנו לשם ה' לעסק בו בתורה ותפלה, ולהכניס בו אורחים הגונים, עד שיהיה ביתנו בית תורה ותפלה, בית ועד לחכמים, ונקרא שם "בשם ה' א"ל עולם".

לקוטי תפלות ח"א יז

(על פי לקוטי מוה"רן ח"א יז, 'ויהי הם מריקים שקיהם')

- מצות 'הכנסת אורחים' -

שנזכה להכניס אורחים הגונים על שלחנו

ובכן תרחם עלינו, שנזכה לתקן את פגם 'תאות אכילה'. ונזכה מעתה לאכל בקדשה ובטהרה, עד שיהיה השלחן שלנו מכפר פמזבח. ונזכה להכניס אורחים הגונים על שלחנו, ולתן חלק מסעודתנו לעניים הגונים.

וזכנו ללמד תורה עליה שלחן, ויהיה השלחן שלנו שלם בכל מיני שלמות דקדושה, בלי שום פגם כלל, עד שנזכה שהשלחן שלנו יטהר אותנו מפל עוונותינו, ויזכה אותנו לעלמא דאתי, ולפרנסה טובה.

לקוטי תפלות ח"א כח

(על פי לקוטי מוה"רן ח"א כח, 'בני לן ביתא' - לעיל אות א)

- מצות 'הכנסת אורחים' -

שנזכה להכניס אורחים הגונים, ותלמידי חכמים בתוך ביתנו

רבנו של עולם, אב הרחמן והחסד, זכני ברחמיך הרבים, שאזכה למדת החסד דקדושה, ואזכה לאחז ולתדבק במדתו של אברהם אבינו עליו השלום, שהיה עושה חסד כל ימיו. ותזכני ברחמיך הרבים, להכניס אורחים הגונים בתוך ביתי.

ויהיה ביתי בית ועד לחכמים, שאזכה להכניס אורחים תלמידי חכמים וצדיקים אמתיים לתוך ביתי, ואזכה לקבלם באהבה גדולה ובכבוד גדול ובשמחה רבה, ותזכני לעמד לפניהם ולשרתם ולשמשם בעצמי, בכל מיני שרות ושמוש. ואהיה תמיד כבוש תחת יד תלמידי חכמים צדיקים

☪ לקוטי תפלות ח"א נה ☪

(על-פי לקוטי-מוהר"ן ח"א נה, 'אבא שאול אומר' - לעיל אות יג)

"וְאֵנִי עֹפֵר וְאֵפֵר" (בראשית יח, כז)

- שְׁנִזְכָּה בַתְּפִלָּתֵנוּ לְבַחֲיַנְתָּ 'עֹפֵר וְאֵפֵר' -

רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם, "הִנֵּה נָא הוֹאֵלְתִי לְדַבֵּר אֶל ה', וְאֵנִי עֹפֵר וְאֵפֵר". עֲזֵרְנוּ שֶׁתְּהִיָּה תְּפִלָּתֵנוּ בְּשִׁלְמוֹת לְפָנֶיךָ, וְנִזְכָּה עַל-יְדֵי תְּפִלָּתֵנוּ, לְהַכְנִיעַ הָרַע שֶׁבְּפֶרֶט וְשֶׁבְּכָלֵל. וְתַעֲזָרְנוּ וְתִזְכְּנוּ לְהַתְּפַלֵּל לְפָנֶיךָ, בְּמַסִּירוֹת-נַפְשׁ עֲצוּם מְאֹד בְּאִמַּת לְאִמַּתוֹ, עַד שִׁיתְּבַטֵּל כָּל חֲמֻרָנוּ וְיִשׁוּתֵנוּ וְגוֹפְנוּ הַמְּגַשֵּׁם, הַכֹּל יִתְּבַטֵּל לְגַמְרֵי בִשְׁעַת הַתְּפִלָּה. וְתִהְיֶה תְּפִלָּתֵנוּ בְּשִׁלְמוֹת, כְּמוֹ תְּפִלוֹת הַחֲסִידִים הָרֵאשׁוֹנִים, שֶׁהָיָה לָהֶם בִּשְׁעַת הַתְּפִלָּה 'הַתְּפַשְׁטוֹת הַנִּשְׁמִיּוֹת'.

וְגַם נִזְכָּה בְּכַתֵּךְ הַגָּדוֹל, לְהַכְנִיעַ וּלְשַׁבֵּר וּלְבַטֵּל, כָּל הָרַע שֶׁל הַתְּפִלוֹת שֶׁל הַרְשָׁעִים וּפּוֹשְׁעֵי-יִשְׂרָאֵל שְׁאֵנוּ מֵתְּפַלְלִין עִמָּהֶם. וְתִתֵּן לָנוּ כַח לְבַטֵּל הָרַע שֶׁלָּהֶם, וְלַעֲשׂוֹת מַהֲרַע כְּפֶאֱלֵה לְקַדְשָׁהּ, עַד שִׁיְהִיָּה אֵפֵר תַּחַת כְּפֹת רַגְלֵי הַקְּדוּשָׁה, וְיִקָּיֵם מִקְרָא שְׁפָתוֹב: "וְעַסּוֹתֶם רְשָׁעִים כִּי יִהְיוּ אֵפֵר תַּחַת כְּפֹת רַגְלֵיכֶם".

וְתוֹשִׁיעֵנוּ בְּרַחֲמֵיךָ הַרְבִּיב, שְׁנִזְכָּה בַתְּפִלָּתֵנוּ, לְקַשֵּׁר עֲצָמֵנוּ בְּכָלֵל וּבְפֶרֶט, עִם נַפְשֵׁינוּ רוּחֵינוּ וְנִשְׁמַתֵּינוּ שֶׁל 'שׁוֹכְנֵי עֹפֵר'. וְנִזְכָּה לְעוֹרֵר וּלְהַקְיֵץ אוֹתָם בַתְּפִלָּתֵנוּ, שִׁיתְּפַלְלוּ כָּלֵם עִמָּנוּ יַחַד, כְּמוֹ שְׁפָתוֹב: "הִקְיָצוּ וְרַגְנוּ שׁוֹכְנֵי עֹפֵר. וְנִקְשֵׁר הַדְּבִיר שֶׁל הַתְּפִלָּה, עִם 'שׁוֹכְנֵי עֹפֵר' בְּכָלֵל וּבְפֶרֶט, שְׁנִזְכָּה לְעוֹרֵר וּלְהַקְיֵץ בַתְּפִלוֹתֵנוּ, כָּל חֲלָקֵי נַפְשׁ רוּחַ וְנִשְׁמָה שֶׁלָּנוּ שֶׁבָּאוּ כְּבֹר בְּגִלְגּוֹל וְנִתְּקָנוּ.

וְגַם נִזְכָּה לְעוֹרֵר וּלְהַקְיֵץ, כָּל הַנִּפְשׁוֹת וְהַרוּחֹת וְהַנִּשְׁמוֹת הַקְּדוּשׁוֹת שֶׁל כָּל הַצַּדִּיקִים שׁוֹכְנֵי-עֹפֵר קְדוּשִׁים אֲשֶׁר בְּאֶרֶץ הַמָּה, לְעוֹרֵר אֶת כָּלֵם שִׁיתְּפַלְלוּ עִמָּנוּ.

וּבְזִכּוֹתֵם תִּשְׁמַע תְּפִלָּתֵנוּ תְּמִיד, וְתִאֲזִין קוֹלֵנוּ, וְתִקְשִׁיב שׁוֹעֲתֵנוּ, וְתִרְחַם עֲלֵינוּ לְמַעַנָּם וְלֹא לְמַעַנְנוּ, כְּמוֹ שְׁפָתוֹב:

"לְקְדוּשִׁים אֲשֶׁר בְּאֶרֶץ הַמָּה וְאֵדִירִי כָּל הַפְּצֵי כֶּם".

☪ לקוטי תפלות ח"א נג ☪

(על-פי לקוטי-מוהר"ן ח"א נג, 'ה"א הדעת' - לעיל אות לו)

"וְהָיָה פֶקֶד אֶת שְׂרָה" וְגו' (בראשית כא, א-ז)

- עֲנִין 'פְּקִידַת עֲקָרוֹת' -

- שְׁנִזְכָּה לְפַקֵּד עֲקָרוֹת בַתְּפִלָּתֵנוּ -

וְשִׁיחֵנוּ כָּל הָעֲקָרוֹת נְפִקְדוֹת לְטוֹבָה חַיֵּשׁ קַל מְהֵרָה

וְתִרְחַם עֲלֵינוּ, וְתִתֵּן לָנוּ כַח, שְׁנִזְכָּה לְפַקֵּד עֲקָרוֹת בַתְּפִלָּתֵנוּ. וְתִלְמַדְנוּ בְּרַחֲמֵיךָ הַרְבִּיב, אֵיךְ לְהַתְּפַלֵּל בְּשִׁבִיל עֲקָרוֹת, לְפַקֵּדֵם לְטוֹבָה בְּדַבַּר יְשׁוּעָה וְרַחֲמִים. וְתִשְׁמַע תְּפִלָּתֵנוּ וְתִאֲזִין שׁוֹעֲתֵנוּ, שִׁיחֵנוּ כָּל הָעֲקָרוֹת נְפִקְדוֹת לְטוֹבָה חַיֵּשׁ קַל מְהֵרָה, וְיוֹלִידוּ בְּרַחֲמֵיךָ בָּנִים חַיִּים וְקַיָּמִים, וְיִתְּרַבּוּ עִמָּךְ "בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כְּהוֹל חַיִּים אֲשֶׁר לֹא יִמָּד וְלֹא יִסְפָּר".

וְכַשֵּׁם שֶׁגִּבְרוּ רַחֲמֵיךָ עַל אֲבִינוּ הָרֵאשׁוֹן, "אֶחָד הָיָה אֲבֵרָהֶם" אֲבִינוּ, וְאִשְׁתּוֹ שְׂרָה אִמָּנוּ - אֲשֶׁר זָכַרְתָּם לְטוֹבָה, וְתִפְקְדֵם לְעַת זְקֻנֹתָם, וְנָתַתָּ לָהֶם אֶת יְצִחֶק, וְהִבְטַחְתָּם לְהַרְבּוֹת זְרַעוֹ כְּכּוֹכְבֵי הַשָּׁמַיִם. כֵּן יִהְיוּ נָא מַעֲיָד וְרַחֲמֵיךָ, עַל כָּל עֲקָרוֹת עִמָּךְ בֵּית יִשְׂרָאֵל, אֲשֶׁר עֵינֵיהֶם תּוֹלוֹת אֵלֶיךָ לְבַד, שֶׁתִּתֵּן לָהֶם זְרַע שֶׁל קַיָּמָא, לְעַבּוֹדְתֶךָ וּלְיִרְאָתֶךָ.

רַחֵם עֲלֵיהֶם לְמַעַנֶךָ, וּפַקְדֵם לְטוֹבָה, וּמִלֵּא מִשְׁאֲלוֹתֵם בְּרַחֲמִים, וְתַעֲתֵר לָהֶם, וְתִשְׁמַע תְּפִלָּתָם, וְתִתֵּן לָהֶם הַרְיוֹן חַיֵּשׁ קַל מְהֵרָה, וְיִזְכּוּ לְהוֹלִיד זְרַע שֶׁל קַיָּמָא, וְיִשְׁמַחוּ אֲבֵיהֶם וְאִמָּם בָּהֶם, וְיִזְכּוּ לְגַדְלָם לְתוֹרָה וּלְחֻפָּה וּלְמַעֲשֵׂים-טוֹבִים, לְאַרְךָ יָמִים וְשָׁנִים טוֹבִים.

☪ לקוטי תפלות ח"א ס ☪

(על-פי לקוטי-מוהר"ן ח"א ס, 'פְּתַח רַבִּי שְׁמַעוֹן' - לעיל אות לו)

"וְהָיָה פֶקֶד אֶת שְׂרָה" וְגו' (בראשית כא, א-ז)

- עֲנִין 'פְּקִידַת עֲקָרוֹת' -

שִׁיחֵנוּ לָנוּ כַח לְפַקֵּד עֲקָרוֹת בְּדַבּוּרֵינוּ, וְלֹא יִהְיֶה בָּנוּ עֶקֶר וְעַקְרָה, וְעַל-יְדֵי-זֶה יִתְּגַלֶּה יְרָאָה גְדוֹלָה בְּעוֹלָם

וְנִזְכָּה, שִׁיחֵנוּ דַבּוּרֵינוּ בְּקַדְשָׁהּ גְדוֹלָה, עַד שִׁיְהִיָּה לָנוּ כַח לְפַקֵּד עֲקָרוֹת בְּדַבּוּרֵינוּ,

תהלתך, כל היום תפארתך. תהלת ה' ידבר פי,
ויברך כל בשר שם קדשו לעולם ועד."

לְקוּטֵי תַפְלוֹת ח"א פח

(על־פי לקוטי־מוהר"ן ח"א קמט, חצוה)

"וַיִּשְׁבַּח אַבְרָהָם בְּבֶקֶר אֶל הַמָּקוֹם אֲשֶׁר עָמַד שָׁם"
(בראשית יט, כז)

שְׁנוּזָה בְּכָל בֶּקֶר: 'לְהִסְתַּכֵּל עַל הַשָּׁמַיִם', וְלְהַמְשִׁיךְ עַל־יַד־יָזָה 'דַּעַת דְּקַדְשָׁה' - וְלְהַמְשִׁיךְ בְּכָל בֶּקֶר 'חוּט שֶׁל חֶסֶד' מ'בֶּקֶר דְּאַבְרָהָם'

וְאַזְכָּה בְּכָל בֶּקֶר, לְהִסְתַּכֵּל עַל הַשָּׁמַיִם,
וְתַעֲזָרְנִי לְהַמְשִׁיךְ עָלַי דַּעַת דְּקַדְשָׁה
עַל־יַד־יָזָה, דַּעַת זָךְ וְצַח, דַּעַת אֲמִתִּי, שְׂאֲזָכָה
עַל־יָדוֹ לְשׁוּב אֵלַיךָ בְּאַמֶּת, וְלִהְיוֹת פְּרָצוּנְךָ
הַטּוֹב בְּאַמֶּת מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם.

וַיְהִי נִמְשָׁךְ עָלַי בְּכָל בֶּקֶר, 'חוּט שֶׁל חֶסֶד'
מ'בֶּקֶר דְּאַבְרָהָם. וַיִּקְרָא מִקְרָא שְׂפָתוֹב:
"יִוָּמַם יְצוּהָ ה' חֶסֶדוֹ, וּבְלִילָהּ שִׁירָה עִמִּי, תַּפְלָה
לְאֵל חַיִּי". וְנֹאמַר: "ה' בְּהַשָּׁמַיִם חֶסֶדְךָ,
אֲמוּנָתְךָ עַד שְׁחָקִים". וְנֹאמַר: "חֲדָשִׁים
לְבַקְרִים רַבָּה אֲמוּנָתְךָ". יְהִיו לְרָצוֹן אֲמַר־יִפִּי
וְהַגִּיזוֹן לְבִי לְפָנֶיךָ ה' צוּרִי וְגֹאֲלִי. אָמֵן וְאָמֵן.

לְקוּטֵי תַפְלוֹת ח"א מִדְּמַה־מִּזו

(על־פי לקוטי־מוהר"ן ח"א מו, מ'חֲצַאת פְּסִים בְּתַפְלָה' - לְעִיל אוֹת כו)

"וַיִּשְׁבַּח אַבְרָהָם בְּבֶקֶר אֶל הַמָּקוֹם אֲשֶׁר עָמַד שָׁם"
"כָּל הַקּוֹבֵעַ מְקוֹם לְתַפְלוֹתוֹ, אֶלְקֵי אַבְרָהָם בְּעֶזְרוֹ" (בְּרַכּוֹת ו:)
שְׁנוּזָה לְקַבֵּעַ מְקוֹם לְתַפְלוֹתֵנוּ - וְאֶלְקֵי אַבְרָהָם יְהִיָּה בְּעֶזְרֵנוּ

וְזַכְּנוּ לְקַבֵּעַ מְקוֹם לְתַפְלוֹתֵנוּ, וְעַל־יַד־יָזָה
יְהִיָּה אֶלְקֵי אַבְרָהָם בְּעֶזְרֵנוּ, שְׁנוּזָה
בְּזִכְוֹתוֹ, לְקַדְּשׁ הַמָּקוֹם שְׂאֲנוּ עוֹמְדִים עָלָיו
לְהַתַּפַּלֵּל, בְּקַדְשַׁת אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל. וַיְהִיָּה מַחְנוּ
וְשִׁכְלָנוּ צַח וְזָךְ כְּפֶסֶף הַטְּהוֹר, בְּלִי שׁוּם תַּעֲרֻבַת
סִיג וּפְסֻלָּת, וּבְלִי שׁוּם מַחְשְׁבוֹת־זָרוֹת וּבְלִבּוֹל־
הַדַּעַת כָּלְל, כִּי "בִּידְךָ כַּח וְגִבּוֹרָה, וּבִידְךָ לְגַדֵּל
וּלְחַזֵּק לְכָל".

הַלִּימוּד וְהַתַּפְלָה בַּגִּלְיוֹן הַזֶּה

יְהִי לְטוֹבַת וְלַעֲלִיּוֹ נִשְׁמַת אִישׁ צַדִּיק תָּמִיד
הַרְה"ג מוהר"ר אַהֲרֹן גַּרְשׁוֹן מִנְחֵם
ב"ר אַפְרַיִם שְׁמוּאֵל זצ"ל
נִלְכַּב ע"ח אֲלוּל תַּשַּׁע"ח לַפ"ק - תַּנְצַב"ה

וַיְהִי כָלִי הַדְּבוּר סְמוּכִים לְכָלִי הַהוֹלְכָה. וְנִזְכָּה
לְפַעַל עַל־יַדִּי דְבוּרֵינוּ בְּקַדְשָׁה, הוֹלְדוֹת
קְדוּשׁוֹת. וַיִּתְּרֵנוּ עִמָּךְ יִשְׂרָאֵל, "כַּחוּל אֲשֶׁר עַל
שְׂפַת הַיָּם", ו"כְּכּוֹכְבֵי הַשָּׁמַיִם לְרֹב", וְלֹא יְהִיָּה
בְּנוֹ עָקֹר וְעַקְרָה, וְתַפְקֵד לְכָל חֲשׁוּבֵי בָנִים בְּזֶרַע
שֶׁל קַיִמָא לְעַבּוּדְתְךָ וּלְיִרְאַתְךָ.

וְעַל־יַד־יָזָה נִזְכָּה, שְׂיִתְנַלְּהָ יִרְאָה שְׁלָמָה,
יִרְאָה גְדוּלָה בְּעוֹלָם, וְתִשְׁפִיעַ
יִרְאַתְךָ וּפְחַדְךָ עַל כָּל בְּאֵי עוֹלָם, וַיִּדַע כָּל פְּעוּל
כִּי אַתָּה פְּעַלְתָּנוּ, וַיִּבִין כָּל יַצוּר כִּי אַתָּה יַצַּרְתָּנוּ.

לְקוּטֵי תַפְלוֹת ח"א לַח

(על־פי לקוטי־מוהר"ן ח"א לַח, מ'רַכְבַּת פְּרַעָה וְחִילוֹ' - לְעִיל אוֹת כה)

"וַיִּשְׁבַּח אַבְרָהָם בְּבֶקֶר אֶל הַמָּקוֹם אֲשֶׁר עָמַד שָׁם"
(בראשית יט, כז) - "אַבְרָהָם תִּקַּן תַּפְלוֹת שַׁחֲרִית" (בְּרַכּוֹת כו:)
שְׁנוּזָה לְהַמְשִׁיךְ עָלֵינוּ 'חוּט שֶׁל חֶסֶד', 'אוֹר הַחֶסֶד', מ'בֶּקֶר
דְּאַבְרָהָם' - וְעַל־יַד־יָזָה נִזְכָּה לְהַכְנִיעַ ה"קֶץ כָּל בָּשָׂר"

וְתַמְשִׁיךְ עָלֵינוּ חוּט שֶׁל חֶסֶד, בְּרַחֲמֶיךָ
הַרְבִּים וּבְחֶסֶדֶיךָ הַגְּדוֹלִים, וַיִּמְשָׁךְ
עָלֵינוּ אוֹר הַחֶסֶד מ'בֶּקֶר דְּאַבְרָהָם, "וּכְאוּר בֶּקֶר
יִזְרַח" עָלֵינוּ אוֹר הַחֶסֶד וְהַרְחָמִים וְהַחֲמִלָּה
וְהַחֲנִינָה. "יִוָּמַם יְצוּהָ ה' חֶסֶדוֹ וּבְלִילָהּ, שִׁירָה
עִמִּי תַפְלָה לְאֵל חַיִּי".

וְעַל־יַדִּי אוֹר הַחֶסֶד 'בֶּקֶר דְּאַבְרָהָם' שֶׁתַּמְשִׁיךְ
עָלֵינוּ בְּרַחֲמֶיךָ הַרְבִּים, עַל־יַד־יָזָה
תַּזְכְּנוּ לְהַכְנִיעַ וּלְאֲכַפֵּי־א סְטָרָא ד"קֶץ כָּל
בָּשָׂר", שֶׁהוּא ה"רוּחַ סְעָרָה" - תַּחַת ה'דְּבוּר
דְּקַדְשָׁה. וַיִּקְרָא מִקְרָא שְׂפָתוֹב: "רוּחַ סְעָרָה
עוֹשָׂה דְּבָרוֹ". וַיִּתְּבַטְּלוּ מִן הָעוֹלָם מֵעָלֵינוּ
וּמֵעַל גְּבוּלָנוּ, כָּל הַדְּבוּרִים רְעִים שְׂבַע־עוֹלָם,
וְנִזְכָּה לְדְבוּר דְּקַדְשָׁה בְּשִׁלְמוֹת, וּלְתַקַּן פְּגַם־
הַדְּבוּר, וְנִזְכָּה שְׂיַצֵּא הַדְּבוּר בְּקַדְשָׁה מִפִּינוּ,
בְּשִׁיר וְשִׁבְחָ וְרִנָּן וְהִלָּל לְהַשֵּׁם־יִתְבָּרָךְ.

וְתַזְכְּנוּ מֵעַתָּה, שֶׁלֹּא יֵצֵא מִפִּינוּ שׁוּם דְּבוּר
פְּגָם כָּלְל, רַק כָּל דְּבוּרֵנוּ יְהִי רַק
דְּבוּרִים קְדוּשִׁים, בְּתוֹרָה וְתַפְלָה, וְתַחֲנוּת
וּבְקִשׁוֹת, וְשִׁירוֹת וְתַשְׁבְּחוֹת וְהוֹדָאוֹת, לְשִׁמְךָ
הַגְּדוֹל וְהַקְּדוֹשׁ, וּבִירְאַת־שָׁמַיִם וְעַבּוּדַת הַשֵּׁם־
יִתְבָּרָךְ תָּמִיד, בְּאַמֶּת וּבְלִבֵּב שָׁלֵם, בְּקַדְשָׁה
וּבְטָהֳרָה גְדוּלָה פְּרָצוּנְךָ הַטּוֹב. "יִמְלֹא פִי